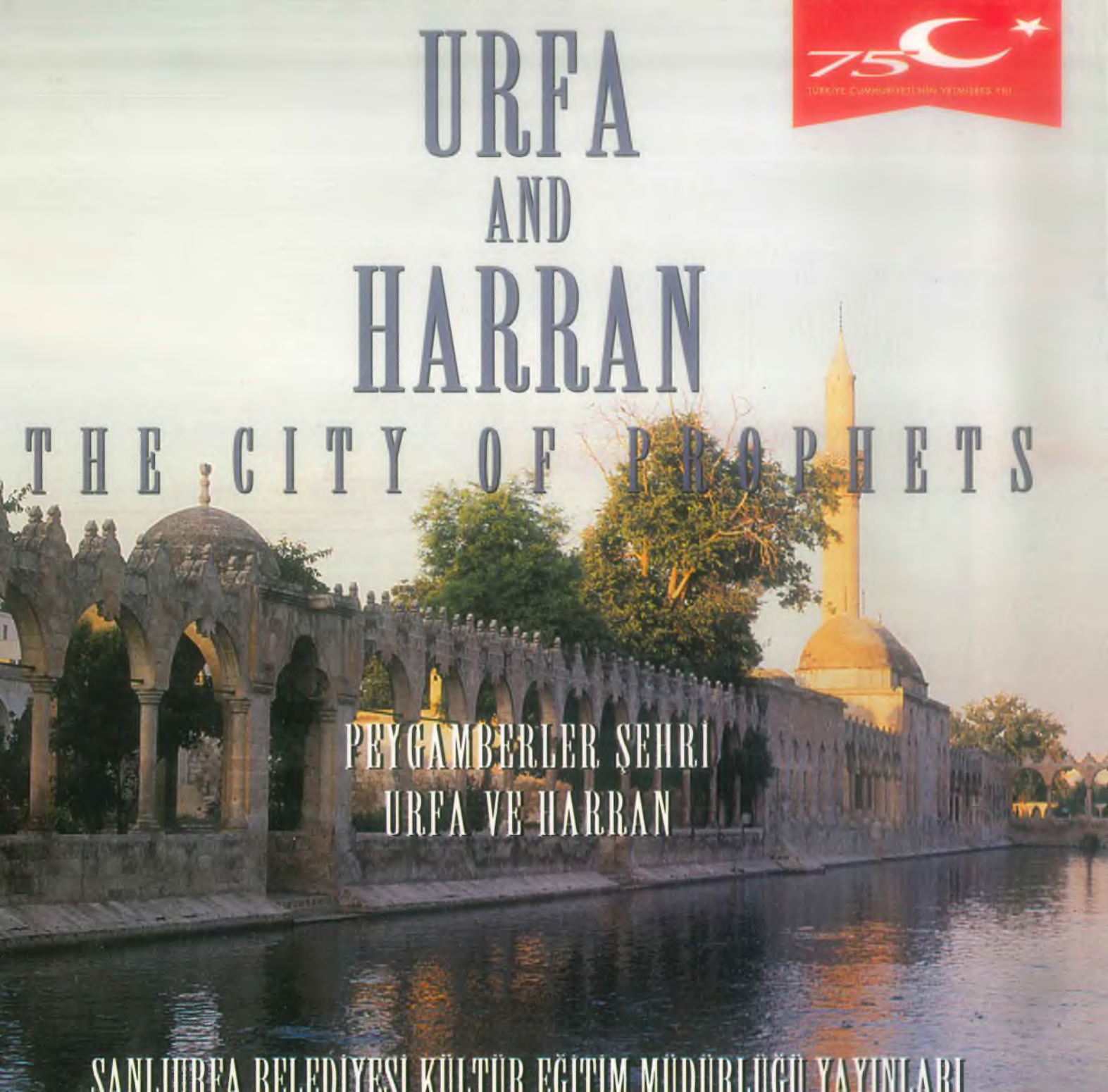

URFA AND HARRAN

THE CITY OF PROPHETS

PEYGAMBERLER ŞEHRİ URFA VE HARRAN

ŞANLIURFA BELEDİYESİ KÜLTÜR EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI

URFA AND HARRAN

THE CITY OF PROPHETS

PEYGAMBERLER ŞEHRİ URFA VE HARRAN

ŞANLIURFA BELEDİYESİ KÜLTÜR EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI

MEHMET HULUSİ ÖCAL KİTAPLIĞINDAN
ŞURKAV KÜTÜPHANESİNE
AYŞE ÖCAL TARAFINDAN
2017 YILINDA BAĞIŞLANMIŞTIR. No:

PEYGAMBERLER ŞEHRİ
URFA VE HARRAN

URFA
AND
HARRAN

THE PROPHETS CITY

MEHMET OYMAK

Şanlıurfa Belediyesi / Kültür Eğitim Müdürlüğü / Kültür Yayınları

MEHMET OYMAK

1950 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Orta öğrenimini Urfa lisesinde, Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi'nde yaptı. 1970 yılında Urfa lisesinde öğretmenliğe başladı. Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Mastır yaptı. Milli Eğitim'de Liselerde on, Belediyede Başkan Yardımcısı olarak sekiz, Üniversite'de Yüksekokul Müdürü olarak dört yıl olmak üzere çeşitli kademelerde yirmiiki yıl yöneticilik yapmıştır. 2 tane lisenin kurucusu olarak çalışmış ve Belediye teşkilatının yeniden yapılanmasını organize etmiştir. İngilterede kısa süreli bir Eğitim Yönetimi çalışmasına katılmıştır.

Adsız Kitap (Şiir), **Hz. İbrahim Halilullah ve Urfa** (Araştırma, dört baskı yaptı), **Leyla ile Mecnun** (Şiir), **The Guide** (A.C. KÜRKÇÜOĞLU ile beraber, araştırma, tanıtım), **Urfa ve Hz. Eyyüp** (Araştırma), **Şanlıurfa'dan Derlenen Atasözleri ve Deyimler** (Edebiyat) çalışmaları kitap halinde yayınlanmıştır. Çeşitli dergi ve gazetelerde araştırma ve inceleme makaleleri yayınlanmıştır. 1974 yılında Harran Üniversitesi'nin kurulması için arkadaşlarıyla beraber **"HARRAN ÜNİVERSİTESİ GAZETESİ"**ni çıkardılar. Ayrıca aylık kültür ve folklor dergisi **"HARRAN"**ı, 1975 yılında Urfa'ya HARRAN ÜNİVERSİTESİ'nin gerekliliğini anlatan bir risaleyi yayınlamışlardır. Urfa ile ilgili 20 kadar yayında çeşitli derecelerde katkıları olmuştur.

Üniversitede öğrenci derneği, Ankara'da Urfa Yardımlaşma Derneği, Harran İhtisas Spor Kulübü, Harran Üniversitesi Kurma Derneği, Dicle Üniversitesi Vakfı, Urfa Spor Kulübü, Çevre Vakfı, ŞURKAV gibi kuruluşlarda kurucu üye, mütevelli heyet ve yönetim kurullarında çalışmış ve çalışmaktadır. Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir.

Folklor konusunda geniş bir arşivi ve koleksiyonu vardır. Tiyatro ve halkoyunları oyunculuğu yapmış, yetiştirdiği ekip Türkiye birinciliği dahil, dereceler almıştır. Halkoyunları değerlendirme kurulu üyeliğine hak kazanmıştır. Tarihi eser restorasyonu ve çevre düzenlemeleri uygulamaları yapmış ve yapmaktadır.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

ABOUT THE AUTHER

He was born in Şanlıurfa in 1950. He completed his secondary education in Urfa High School, and then graduatcd from University of Ankara. He started his career as a teacher in Urfa High School. In 1970 He had his MA in Turkish Language and Literature department. He served as a manager/director for 22 years in various instituions: 10 years in high schools of National Education Ministry, 8 years in the municipality of Şanlıurfa and 4 years, including 2 years as director in the Community College, Harran University. He also worked as the founder of two high schools in Urfa. Participatcd in a short-term study for Education Management in England.

Some of his studies have been published, such as the Noname Book (poems), Prophet Abraham and Şanlıurfa (Research, four printings), Leyla and Mecnun (Poems), The Guide (Resarch, Co-author A.C. Kürkçüoğlu), Urfa and Prophet Eyyüp (Research), Some Compiled Proverbs and idioms in Şanlıurfa (Literature), He also has got some surveys and articles published in various magazines and newspapers. Supported by some of his friends, he published "The Harran University Paper", a local daily, to promote the foundation of Harran University. Resides, he published a monthly cultural and folkloric magazine "Harran" and a booklet on the necesity of the Foundation of Harran University, He also contributed to some 20 publications about Şanlıurfa.

He has joined some associations as a founding member and member of board of truslees, namely the Students' Association, the Urfa Asistance Association, the Harran Specialized Sport Club, the Association for the Establishment of Harran University, the Dicle University Foundation, the Urfa Sport Club, the Foundation for Environment, ŞURKAV. He is also a member of the Turkish Journalists Union.

He has a rich collection and archive on folklore. Having acted in theaters and danced in folklore teams, he trained some folkloric teams that became the chompion in Turkey. He was awarded the member of folklore evaluation board. He has involved in the restoration of many historical works.

He is married and has to 2 children.

Bilâd-ı hayr-ı Halkillah olan şehr-i Ruhâdır bu
Zülâl-ı mu'ciz-i cârî makam-ı enbiyâdır bu
Hicaz-ı Kudsîden gayrı makamlardan ûlâdır bu
Letâfette şerâfette müzeyyen dil-küşâdır bu
Bu mevlid-i Halilullah nazar-gâh-ı Hüdâdır bu
Halile ateşi berden selam eden Ruhâdır bu

FENÂYÎ

Şanlıurfa Belediyesi
Kültür ve Eğitim Müdürlüğü
Kültür Yayınları

ISBN 975 - 8165 - 02 - X

Birinci Baskı
ağustos 1998

Sayfa Tasarım
s. ahmet kaya
hüseyin baykuş

Kapak Fotoğrafları
a. rezzak elçi

Fotoğraflar
a. rezzak elçi: 4-6, 11, 13, 15-22, 24, 26-28, 30, 35-38, 40, 44, 52-76, 78-81, 83, 88-90, 93-96, 98, 103-123, 146, 148-166, 174-178, 195-199, 208-213, 215-217
ibrahim halil karaca: 1-3, 8,9, 12, 14, 23, 25, 33, 34, 39, 41-43, 45-51, 77, 82, 84-87, 91-92, 97, 99-102, 124-145, 180-184, 203-205, 207, 214, 219, 228-232, 234-235
hüseyin baykuş: 172-173, 179, 186-194
şükrü üzümcü: 29, 31-32, 206, 218, 222
mehmet badıllı: 147, 201-202
bülent boztepe: 200

Yağlıboya Tablo ve Gravürler©
dr. burhan vural
(tablo ve gravürler ressamın izni alınmadan hiç bir surette kullanılamaz)
tablo ve gravürlerin fotoğrafları: ibrahim halil karaca

Yayın Hakkı©
yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek kullanılabilir

Yapım - Üretim
Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
1998 - Ankara

TAKDİM

Şanlıurfa çok önemli bir değişim sürecine girmiştir. Devreye girmeye başlayan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) ile de verimli bir tarımsal üretim, iş sahalarının açılması ile göç, sermaye birikimi ile sanayi yatırımlarının çoğalması gibi hızlı bir büyüme süreci başlamıştır.

Bu durum Şanlıurfa'ya her kesimden yoğun bir ilginin doğmasına da sebep olmuştur. Sanayiciler, tüccarlar, teknik adamlar, turizmciler ve bilim adamları heyetler halinde geziler düzenlemekte ve incelemelerde bulunmaktadırlar. Biz de Şanlıurfa Belediyesi olarak tanıtım ve rehberlik konusunda kendimize düşen görevleri yerine getirmeye çalışmaktayız. Bu hizmetleri her vasıtayı kullanarak yapmaktayız. Kitap yayınları da bunlardan birisidir.

Şanlıurfa'ya ilgi duyan yerli ve yabancılara hitap edecek bir kitaba olan ihtiyaç bellidir. Değerli araştırmacı yazar Sayın Mehmet OYMAK'ın, Şanlıurfa'yı tarihsel, kültürel ve sosyal yönden tanıtan bu çalışmasını yayınlamak önemli bir boşluğu dolduracaktır. Bu yayını Cumhuriyetimizin 75. yılına armağan etmekten de mutluluk duymaktayım.

Değerli yazarı "Peygamberler Şehri URFA ve HARRAN" adlı bu eserinden dolayı kutluyor, Şanlıurfa'ya güzel bir hizmet olacağına inanıyorum.

FOREWORD

Şanlıurfa has been entered into an important change process. By the development of Southeastern Anatolia Project (GAP); valuable agricultural produce, because of the business potential the population increased (migration), by the big capital transfers the big and fast industrial investments has been a stair for developing.

This has been an important reason for people to be interested about Şanlıurfa. Nowadays industries, technicians, commercials, scientists and tourism authorized group by group visit and examine the process. We (Municipality of Şanlıurfa) try to do our best in presenting and guiding. We make this duties using all our possibilities. One of our possibilitiy is publication of books.

It will help all foreigns and Turkis: citizens who is interested in learning details about Şanlıurfa. Publishing this book is one of the product of our studying. Reasercher and writer Mr. Mehmet OYMAK has prepared and printed a very important work about historical, cultural and social introduction of Şanlıurfa. I will pass this gifted work of art, as present to celebration of our Republic's 75 th annivarsary our.

We congratulate him because of "The prophets City URFA and Harran" we believe it will be a very special study for Şanlıurfa.

Ahmet BAHÇIVAN
Şanlıurfa Belediye Başkanı
Mayor of Şanlıurfa

İÇİNDEKİLER

Urfa Tarihi
Neden Peygamberler Şehri?
Hz. İbrahim
Hz. Eyyub
Hz. Elyase
Hz. Şuayb
Hz. Nuh
Hz. Musa
Hz. Lut
Hz. Yakub
İbrahim Peygamber'in Doğduğu Mağara ve Mevlid-i Halil Camii
Halil-Ür Rahman Camii
Halil-ür Rahman ve Aynzeliha Gölleri
Rızvaniye Camii ve Medresesi
Urfa Kalesi
Hasan Padişah Camii - Ulu Cami - Eyyübi Medresesi
Eyyüb Peygamberin Mağarası ve Kuyusu
Karakoyun Deresi - Karakoyun Deresi Köprüleri - Hızmah Köprü
Karakoyun Su Kemeri
Şehir Surları ve Kapılar
Yol Gösteren Çeşmesi - Harb-ı Umumi Şehitleri Abidesi
Urfa Evleri
Devlet Güzel Sanatlar Galerisi - Şanlıurfa Valiliği Konuk Evi
Şurkav Kültür Evi - Sakıb'm Köşkü ve Halepli Bahçesi
Hamamlar - Hanlar - Gümrük Hanı
Çarşılar - Bedesten (Kapalı Çarşı) - Sipahi Pazarı
El Sanatları - Keçecilik - Bakırcılık - Kuyumculuk
Dokumacılık - Taşçıhk
Urfa Müzesi
Yağlı Boya Tablo ve Gravürler
Harran - Harran Adı - Harran'ın Planı
Harran Hz. İbrahim'in Şehri
Harran Tarihi
Harran Evleri
Şehir Surları - Harran Kalesi - Mecma Kapısı - Azer'in Heykelleri
Firdevs Camii - Harran Ulu Camii
Harran Höyüğü - Harran Kazıları
Şeyh Hayat-El Harrani
Ören Yerleri
Han-El Ba'rür Kervansarayı - Şuayb Şehri - Soğmatar
Muhammedi Han - Çimdin Kale
Eyyüb Nebi Köyü - Hz. Eyyüp Türbesi - Hz. Elyasa - Hz. Rahme
Ayn Elürus - Hz. Yakub'un Makamı Deyr Yakub - Nemruddun Tahtı
Cudi Şehri ve Cudi Dağı
Çar Melik Hanı (Kervansaray) - Çarmelik Camii
GAP ve Atatürk Barajı
Lokantalar ve Yemekler - Hz. İbrahim'den Hatıra Yoğurt ve Çiğ Köfte
Şehir Planı - Şanlıurfa'ya Nasıl Gidilir? - Kalınabilecek Yerler
İklim - Görülecek Yerler

CONTENTS

3 The History of Urfa
7 Why The City Of Prophets?
7 Prophet Abraham
9 Prophet Job
11 Prophet Elija
11 Prophet Şuayb (Jethro)
11 Prophet Noah
11 Prophet Moses
11 Prophet Lot
11 Prophet Jacob
15 The Cave of Abraham's Birth and The Mevlid-i Halil Mosque
18 Halil-ür Rahman Mosque
21 Lakes Halil-ür Rahman and Aynzeliha
24 Rızvaniye Mosque and Madrasah
27 The Urfa Citadel
29 Hasan Padishah Mosque - The Ulu (Great) Mosque - The Eyyübi Madrasah
31 The Cave And Well of Job
35 Karakoyun Stream - Karakoyun Stream Bridges - The Hızmah Bridge
35 The Karakoyun Aqueduct
36 City Walls and Gates
37 The Roadmark Fountain - Monument to the Citizens of Urfa Killed in WW1
38 Urfa Houses
43 State Gallery of Fine Arts - The Governorship of Şanlıurfa Guest House
43 Şurkav Cultural Center - The Mansion of Sakıb - And Halepli Gardens
47 Public Baths - Khans - The Gümrük Han (Customs Inn)
49 Bazaars - The Covered Bazaar - The Sipahi (Cavalary) Bazaar
51 Handıcrafts - Feltmakers - Copperware - Jewelery
53 Weaving - Stonemasonal
61 The Urfa Museum
63 Oil Paint Pictures and Engravings
69 Harran - Name of Harran - General Plan of Harran
71 Harran The City of Abraham's
71 The History of Harran
75 Houses of Harran
77 City Walls - Harran Castle - Mecma Gate - Statues of Azer
78 Paradise Mosque Harran Ulu (Great) Mosque
80 The Harran Tumulus (Burial Mound) -
81 Sheik Hayat-El Harrani
82 Ancient Ruins
86 The Han-El Ba'rür Caravanserai - The City of Jethro - Soğmatar
87 Muhammedi Khan - Çimdin Castle
89 The Village of Eyyüb Nebi-The Tumb of Prophet Job-Prophet Elija-Hz. Rahme
91 Ayn-ı Elürus-The Place of Prophet Jacob-Deyr Jacob-The Throne of Nimrod
93 The City of Cudi and Mount Cudi
94 The Çar Melik Caravanserai - The Çarmelik Mosque
95 The Atatürk Dam and GAP
108 Restaurants and Local Dishes
110 City Plan - Transport - Resting Places
112 Climate - Sightseeing Places

ÖNSÖZ

Sümer, Hitit ve Kaldelilerden beri önemli medeniyetlere yurt olan Kuzey Mezopotamya... Hz. İbrahim Halilullah'tan beri Peygamberlere makam olan Urfa ve Harran... Tarihi geçmişi Milattan 9 bin yıl öncesine uzanır; "Tarihte Urfa'yı değil, Urfa'da tarihi aramalı." ifadesi ile anlatılan şehirdir.

Her yönüyle tanınmaya ve bilinmeye değer Urfa, yüzyılımızda da önemli yerini almaya başlamıştır. Bir yandan büyük çaplı enerji ve sulama projeleri ile endüstriyel ve tarımsal üretimde atılımlara sahne olmaktadır. Diğer yandan bin yılların temeli üzerine kurulan Harran Üniversitesi, artan nüfusu, genişleyen iş alanları ile gelişmeye, ilerlemeye aday olmaktadır.

Yirmibirinci yüzyıla iki kala; kültürü, halkbilimi (folklorü) sanatı ile yeniden canlanırken, çağın teknolojisi ile geleneklerini kaynaştıran özgün bir hayat tarzı oluşturmaktadır.

Meydana gelen bu topyekün yenilenme ve büyümede yayınlarla tanıtım hizmetleri de ihmal edilmemektedir. 1990'daki benzer bir çalışmamıza bazı ekler ve değişiklikler yaparak, "Urfa and Harran, The City of Prophets" - Peygamberler Şehri URFA VE HARRAN adını verdiğimiz bu kitabı hazırladık. Eserleri ile katkıda bulunan ressam Dr. Burhan Vural'a büyük emeklerle fotoğrafları çeken sanatçılarımıza teşekkür ediyoruz. Şanlıurfa'yı tanıtma programı dahilinde yayınlayan Şanlıurfa Belediyesine ve Başkan sayın Ahmet BAHÇIVAN'a teşekkür ediyoruz. Verilen her hizmetin kendince önemi vardır. Ancak "kitap"lar kaybolmayan belgelerdir. Bu konudaki kadir-şinaslık ise yazanları ve okuyanları memnun etmektedir.

Eksiklerimizin hoş karşılanması, hayr'a hizmetlerin başarıya ulaşması dileğiyle...

PREFACE

North Mesopotamia the host of many civilizations since Sumerians, Hitites and Chaldeans. Urfa and Harran, the origin for many prophets since Prophet Abraham... With the historical past of 9 millenium B.C, Şanlıurfa is a city expresed by the saying "One should not search for Urfa in history, but search for history in Urfa".

Worth being recognized in every aspect, Şanlıurfa has started to hold her place in this century that she deserved. It has turned to be the center of artraction with buge power plants and irrigation projects. on the other hand, Harran University, reestablished on the ruins of ancient Harran University, is a candidate to develop a scientific atmosphere in the city with ever expanding population and increasing job opportunities.

Two years to the 21 century, Şanlıurfa, with its traditional culture and folkloric arts, is creating a unique life style by blending the contemporary technology with tho local customs.

Services for the introduction of Şanlıurfa have not been neglected despite the collective improvement in the technology. This book is the revised and expanded version of our book published in 1990, "Urfa and Harran-The City of prophets". We'd like to express our gratitude to Mr. Ahmet BAHÇIVAN, Mayor of Şanlıurfa, who sponsored the publication of this book as a service to introduce Şanlıurfa. We also thank to Dr. Burhan VURAL, who contributed into this book by allowing us to use some of his oilpaintings and engravings, and thanks are to the painters who provided the photos.

We will welcome any critics and encouragement about this book.

Mehmet OYMAK

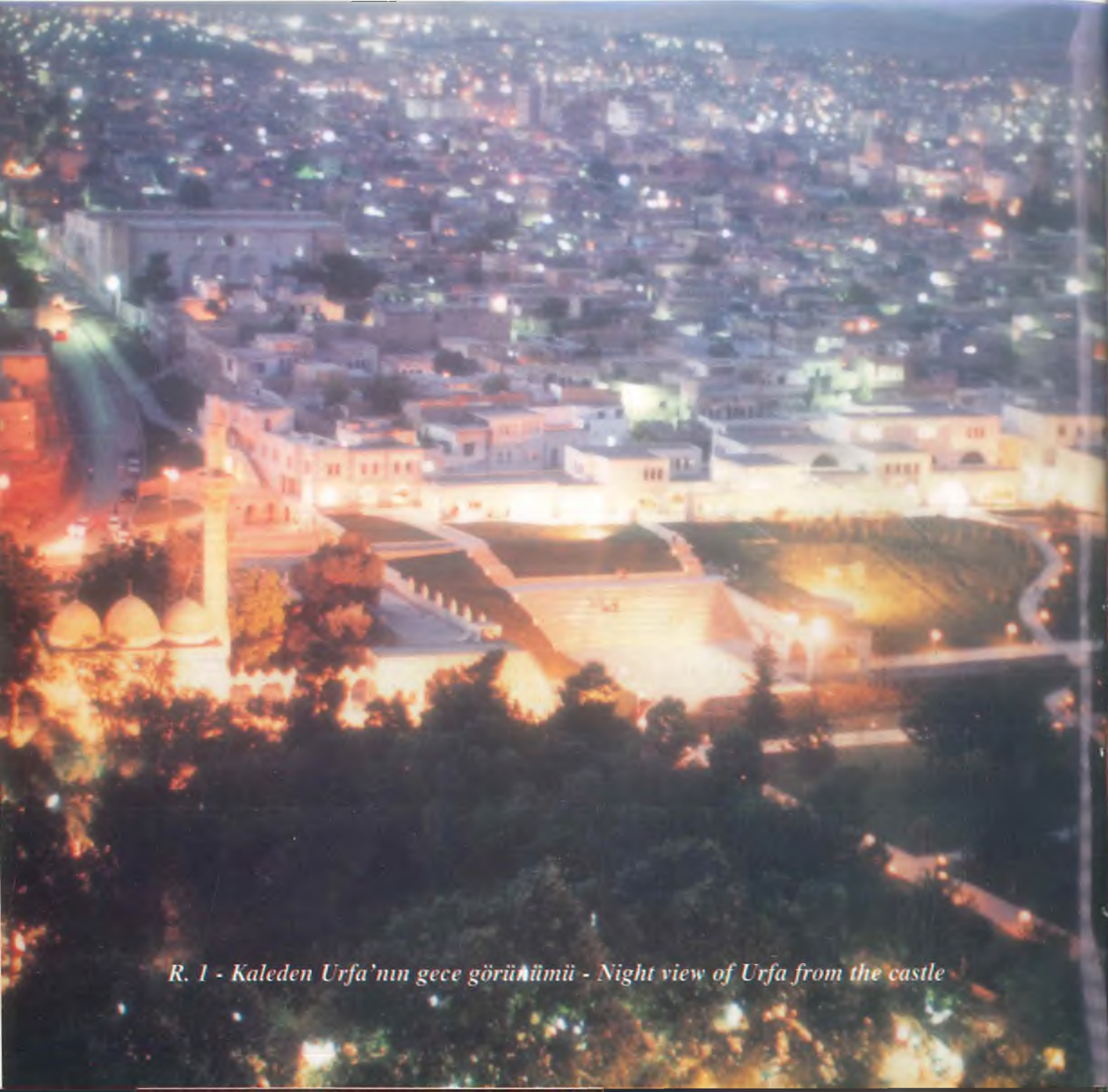

R. 1 - Kaleden Urfa'nın gece görünümü - Night view of Urfa from the castle

URFA TARİHİ

Urfa tarihinin paleolotik çağa kadar (M.Ö. 500.000 - 8.000) uzandığı tesbit olunmuştur. Kazılarda neolitik çağ (M.Ö. 7250 - 5500), kalkolitik çağ (M.Ö. 5500 - 3200) ve ilk tunç çağına ait (M.Ö. 3200 - 1800) çok sayıda değerli eserler ele geçirilmiştir.

Belgelere dayanmayan bazı iddialara göre Urfa, ilk defa şehirler kuran İdris Peygamber veya Tufan'dan sonra Nuh Peygamber zamanında kurulmuştur. Ebul Faraç bu görüştedir.

Urfa bölgesi; Sümer - Akat - Hitit, Babil - Kalde, Hurri - Mitanni, Aram - Asur, Med ve Pers Hakimiyetlerini görmüştür. M.Ö. II. bin Hitit vesikalarında geçen Ursu'nun ve Asur vesikalarında geçen Ruhua veya Ru'ua'nın, bugünkü Urfa olduğu söylenmektedir. Şehir; Ur, Kalde Ur'u, Harran Ur'u, Orhei, Orhay, Vurhai, Edessa, Diyar Mudar, (Bölge ile beraber) Ruha, Reha ve Urfa adlarını almış, en son Şanlıurfa olmuştur.

Makedonya Kralı Büyük İskender doğu seferi sırasında Urfa'ya hakim olmuştur. (M.Ö. 332). Bu devir, M. Ö. 132'de OSROANE krallığı ile son bulmuştur. M. S. 250 yıllarına kadar devam eden Osroane Krallığı dönemi Hristiyanlık açısından büyük önem taşımaktadır. O çağın Osroane Kralı Abgar Ukomo'nun (Kara Abgar) dünyada Hristiyanlığı resmi din olarak kabul eden ilk krallardan olduğu, Hz. İsa ile mektuplaştığı ve Hz. İsa'yı dinini yaymak üzere Urfa'ya davet ettiği bilinmektedir. Bu davet üzerine Hz. İsa yüzünü sildiği mendile çıkan mucizevi resmini ve Urfa'yı kutsadığına dair bir mektubunu Abgar Ukomo'ya göndermiştir. Bu nedenle Urfa'ya Hristiyanlarca bugün bile "Kutsal Şehir" denilmektedir. Hristiyanlık aleminde kutsal sayılan bu mendilin uzun süre Urfa'yı düşmanlardan koruduğuna inanılmış. M.S. 944 yılında Bizans İmparatorunun doğudaki kuvvetlerinin komutanı Ioannes Kurkuas Urfa üzerine yürüyerek Hz.

THE HISTORY OF URFA

Researches on the early history of Urfa show that it dates back to the paleolithic Age (500,000 - 8,000 BC.). excavations have brought to light many artifacts from the Neolithic (7250 - 5500), Chalcolithic (5500-3200 B.C.) and Bronze (3200-1800) Ages.

Undocumented claims would put the founding of the city at the time of the prophet Idris or, after the Flood, at the time of Noah.

The Urfa region at various periods was under the rule of the Sumerians, Akkadians and Hititles; the Babylonians and Chaldeans; the Hurrian and Mitaannians; the Arameans and Assyrians; and the Medes and Persians. It is thought that is Urfa which is referred to in Hittite documents as Ursu, and by the Assyrians as Ruhua. Certainly the city has known many names: Ur, Chaldean Ur, Harran Ur, Orhei, Orhay, Vurhal, Edessa (under Rome), Diyar Mudar, Ruha, Reha and of course Urfa. Recently it was renamed a further time as Şanlıurfa.

Alexander became ruler of Urfa during his eastern campaign in 332 B.C., starting a period in the city's history that would end with the Osroane Kingdom in 132 B.C. This kingdom lasted until around A.D. 250, and is of great importance from a Christian viewpoint. The Osroane king Abgar Ukomo (Black Abgar) was among the first kings to be officially converted to the new religion, and in fact corresponded with Jesus and invited him to come to his kingdom to spread the faith. Jesus thereupon sent to the king a handkerchief which, after he had wiper himself with it, miraculously bore the image of his face. He also sent a letter blessing the city, for which reason Urfa even today is known to Christians as "the Bleessed City." Many believe that the hand sacred and that is shielded Urfa

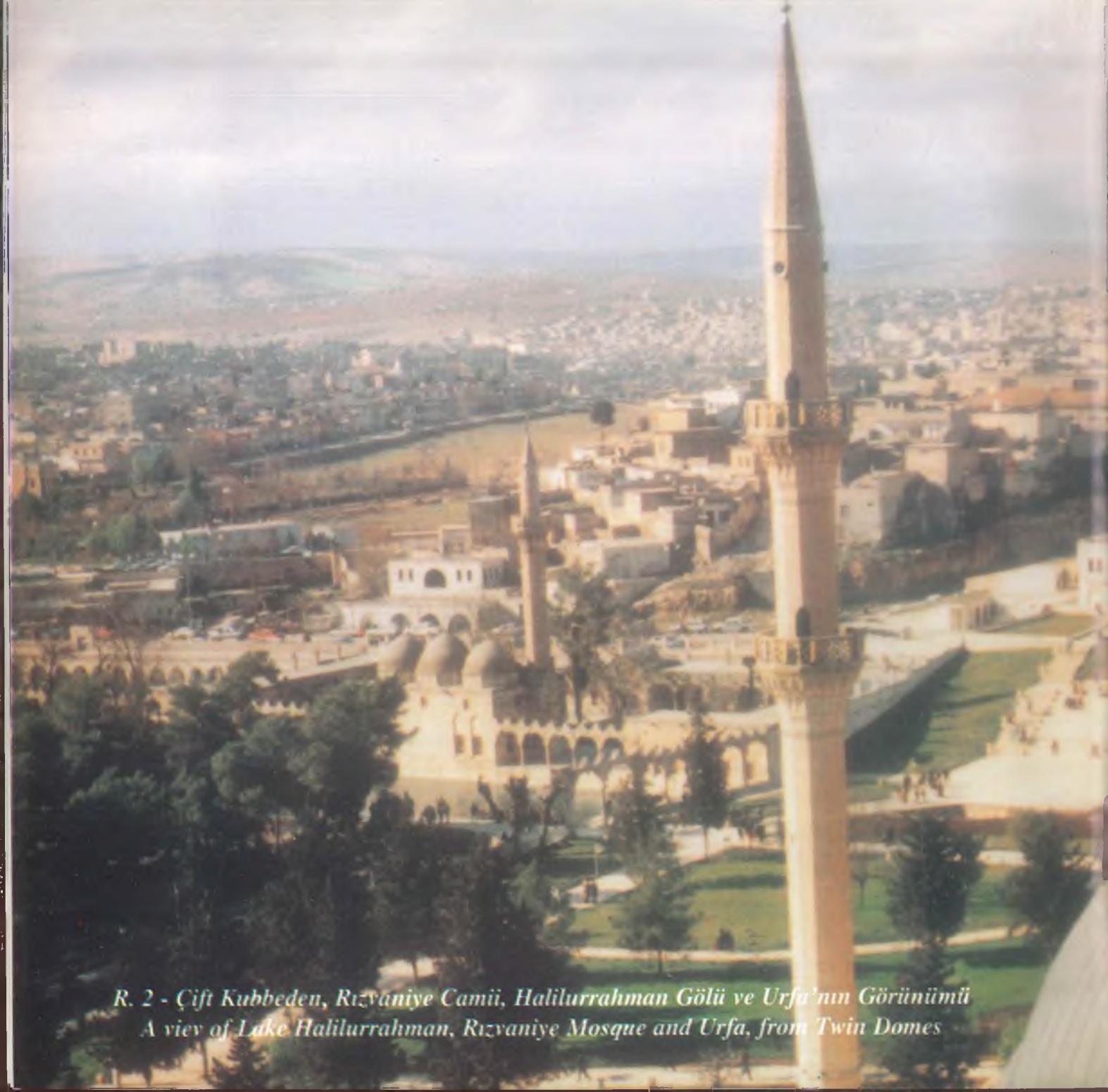

R. 2 - Çift Kubbeden, Rızvaniye Camii, Halilurrahman Gölü ve Urfa'nın Görünümü
A view of Lake Halilurrahman, Rızvaniye Mosque and Urfa, from Twin Domes

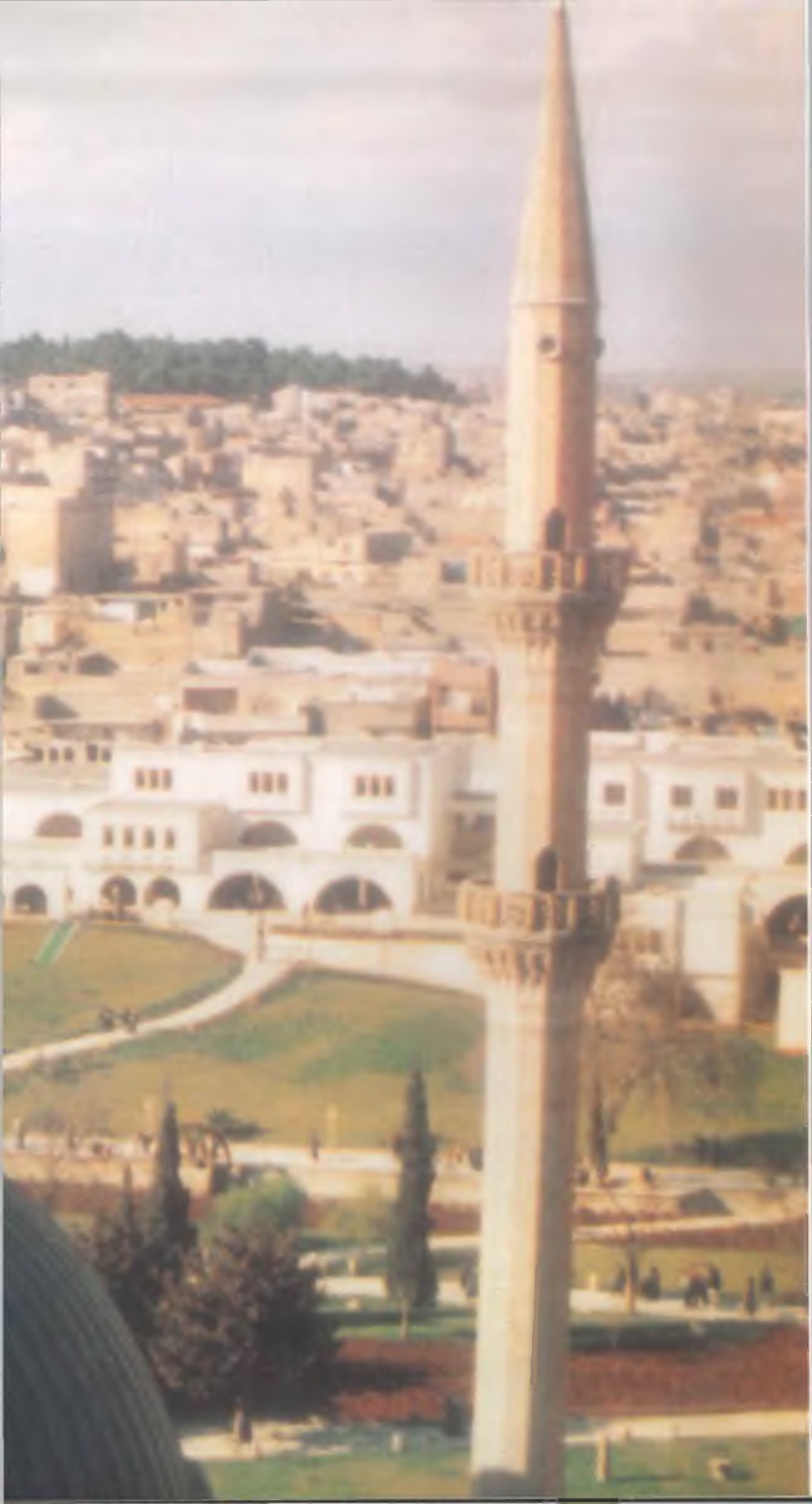

R. 3 - Mecmel Bahr'de "Dertli Dolap"
"Dertli Dolap" at Mecmel Bahr

İsa'nın bu mucizevi resmini almayı başarmış ve onu büyük bir törenle İstanbul'a götürmüştür.

Hristiyanlığı ilk yıllarında kabul eden Urfa, Müslümanlığı'da ilk yıllarında kabul etmiştir. (M.S. 639). Selçuklu Sultanı Alpaslan'ın 1071 yılında şehri kuşatmasına kadar birçok siyasi ve dini hareketlerin olduğu Urfa'da bağımsız bir Haçlı Kontluğu (M.S. 1098-1144) kurulmuştur. 1144 yılında İmadeddin Zengi, 1182'de Selahaddin Eyyübi Urfa'ya hakim olmuştur.

1240 ve 1250 yıllarındaki iki Moğol yağmasından sonra 1260 yılında Hülagü Han bölgeyi yakıp yıkmıştır.

Urfa 1404 tarihinde Akkoyunluların, 1514 yılında Safevilerin eline geçmiş ve 1517 yılında Osmanlı İmparatorluğuna dahil olmuştur.

24 Mart 1919'da İngiliz, 30 Ekim 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Fransızlara karşı başlatılan direniş ve savaş 11 Nisan 1920'de şehir halkının zaferiyle sonuçlanmıştır.

NEDEN PEYGAMBERLER ŞEHRİ?

Hz. İBRAHİM

Rüyasında hükümdarlığının elinden gittiğini gören Kral Nemrut'un bu rüyası kâhinler tarafından: "... Bu yıl bir çocuk doğacak, senin putperest dinini ortadan kaldıracak ve Krallığına son verecek" şeklinde yorumlanır. Bunun üzerine Nemrut o yıl doğan ve doğacak olan bütün çocukları öldürtmeye karar verir. Hz. İbrahim'e hamile olan Nuna, hamileliğini herkesten gizleyerek Hz. İbrahim'i bir mağarada gizlice doğurur.

Hz. İbrahim bu mağarada 7 yaşma kadar herkesten gizlice yaşadı. 7 yaşından sonra mağaradan çıkarılıp baba evine getirilen İbrahim büyüyünce Nemrut ve

from her enemies for long years. In A.D. 944 loannes Kurkuas, commander of the Byzantine armies of the east, marched on Urfa, gained possession of the handkerchief, and carried it back with great ceremony to Constantinople.

As it had been converted to Christianity during that religion's earliest years, so Urfa took to Islam very early, in A.D. 639. The city knew a number of political and religious movements until it was besieged by the Seljuk Sultan Alparslan in 1071. Then in 1144 Imadeddin Zengi gained rule of Urfa, as did Selahaddin Eyyübi in 1182.

After being sacked by the Mongols in 1240 and 1250, the Urfa region was utterly devastated by the armies of Hülagü Khan in 1260.

In 1404 the city came under the rule of the White Sheep Turks, and in 1514 of the Safevid Dynasty. In 1517 it became part of the Ottoman Empire.

On March 24, 1919, Urfa was occupied by British, and on October 30 th of the same year occupied by French. The resistance against French, ended in victory for the people of the city, on Aprill 11, 1920.

WHY THE CITY OF PROPHETS?

PROPHET ABRAHAM

Nimrod dreamed that he would lose his kingdom. Priests interpreting this dream told him it meant a child would be born that year who would put an end to idolatry and abolish the kingdom; whereupon Nimrod ordered all children born in that year to be put to death, and also the children who were still in their mothers' wombs. Nuna at that time was carrying Abraham, but she kept her pregnancy secret and gave birth in a hidden cave, where Abraham lived until he was seven

R. 4 - Rızvaniyede sohbet
Chat at Rızvaniye

R. 5 - Halilurrahman'da dua
Proy at Halilurrahman

halkının taptığı putlarla mücadele etmeye başladı. Gerçek tanrının putlar değil bütün kâinatı yaratan tek Allah olduğunu anlatmaya çalıştı.

Bunun üzerine Nemrut, Hz. İbrahim'i yakalatarak Urfa kalesinin bulunduğu tepeden ateşe attırdı. O anda Allah tarafından ateşe "Ey ateş İbrahim'e karşı serin ve selamet ol" emri verildi. Ateş su, odunlar balık oldu. Hz. İbrahim sağ salim olarak bir gül bahçesinin içerisine düştü.

Onun düştüğü yerde oluşan Halil-ür Rahman ve Aynzeliha gölleri ile içerisindeki balıklar bugün dünyanın her tarafından gelen insanlarca ziyaret edilmektedir. Ayrıca Hz. İbrahim'in doğduğu mağara, bu göllerin yakınındaki Mevlid-i Halil Camii içerisinde olup ziyarete açık tutulmaktadır.

Hz. EYYUB:

Allah, Urfa'da yaşayan Eyyüb peygamberin kendisine bağlılığını göstermek için önce mallarını ve çocuklarını elinden aldı ve daha sonra kendisine ağır bir hastalık verdi. Hasta yattığı mağarada bütün vücudunu kurtlar kapladı. Eyyüb peygamber bütün bunlara rağmen Allah'a isyan etmedi. Allah'a ibadetten geri kalmadı, sabır ve şükür gösterdi. Allah onun bu sabrına karşılık olarak sıhhatini ve malını geri verdi. Hz. Eyyüb bu nedenle sabır örneği olarak kabul edilir.

Hz. Eyyüb'un hastalık çektiği mağara ve kutsal suyu ile yıkanarak şifa bulduğu kuyu bugün Urfa'nın Eyyüb Peygamber semtinde ziyaret edilmektedir.

Hz. Eyyüb'ün mezarı, Urfa'nm Viranşehir ilçesine 20 km. uzaklıktaki Eyyüb Nebi köyündedir. Bu köy, bir peygamberler köyü gibidir. Eyyüb Peygamberin Türbesi, Hanımı Hz. Rahme'nin Türbesi ve Elyasa' Peygamberin vefat ettiği yer buradadır. (Bakınız Eyyüp Nebi Köyü)

years old, at which time he came down to his father's house. When he was grown he determined to wage battle against Nimrod and the idolatry of the people. He tried to explain that there was only one God, and that the idols were not to be worshipped.

Nimrod commanded that Abraham be taken, and from the hill where the Urfa citadel now stands had him hurled by catapult into a bonfire. By the time God commanded to fire "Oh fire, be cool and gentle for Abraham." And the fire turned into water, the burning logs to fish, so that Abraham fell unharmed into a pleasant rose garden.

People from all over the world now come to visit the two lakes at this spot, Halil-ür Rahman and Aynzeliha, in which swim sacred fish. The cave where Abraham was born, now within the Mevlid-i Halil Mosque, also receives visitors.

PROPHET JOB

God wished to test the devotion of prophet Job who lived in Urfa. For this reqson, first, He took his children and lands away and then gave him an awful illness. His body covered by worms in the cave where he laid. Despite all of this suffering, job remained faithful to God, continuing to worship Him and to give thanks. And indeed God ultimately relented and gave back to him his health, his land and his goods. Thus the name of Job has come down to our day as a symbol of patience.

Today, the cave where Job laid ill and the well which has the healing water that he washed in to find cure; is visited in the district of prophet Job in Urfa.

The tomb of Job is in the village of Eyyüp Nebi 20 kilometers from the county seat (ilçe) of Viranşehir not far from Urfa. This village looks like a prophets village with tombs of Job, his wife and Elija.

R. 6 - Kalenin gece görünümü
Night view of Castle

Hz. ELYASA':

Elyasa' peygamber Eyyüb peygamberi ziyaret etmek ister. Uzun yıllar arar, sonunda bulunduğu yere yaklaştığını bilmemektedir. Karşısına şeytan çıkar. Daha çok uzakta olduğunu söyler. Elyasa peygamber yaşlanmıştır. Dua eder Allah ruhunu alır. 1 Km. kala O'na ulaşamadan vefat etmiş olduğu yer bu köydedir.

Hz. ŞUAYB:

Şuayb Peygamber'in Urfa'mn 85 km. doğusundaki tarihi Şuayb şehrinde yaşadığına inanılmaktadır. Bu tarihi kent kalıntıları arasındaki bir mağara ev O'nun makamı olarak ziyaret edilmektedir. (Bakınız Şuayb şehri)

Hz. NUH:

Halk Tufandan sonra, Hz. Nuh'un gemisinin Urfa ile Ceylanpınar (Re'sulayn) arasındaki Cudi dağına indiğine inanmaktadır. Bu dağ deniz dalgalarını andıran çok değişik bir yüzey şekline sahiptir. Yöre halkı bu konuda çok kesin kanaate sahiptirler. Bu yer Soğmatar ve Şuayb şehir ile aynı mevkidedir.

Ancak bir Cudi dağı da Urfa'nın güneyinde Nemrudun tahtına 20-25 km. mesafededir. (Bakınız Cudi şehri)

Hz. MUSA:

Günümüzde Yağmurlu Köyü olarak adlandırılan tarihi Soğmatar kenti içerisinde, Hz. Musa'mn Kuyusu ve Asa'sının izi diye ziyaret edilen iki makamı vardır.

Hz. LUT:

Hz. İbrahim'in kardeşi Harran'ın oğludur. Lut Hz. İbrahim ile birlikte göç etmiş ve peygamberlik ile görevlendirileceği Sodom'a gitmiştir. Urfa'da doğmuş ve ilk çocukluğu Hz. İbrahim ile beraber geçmiştir. Onunla beraber Harranda da yaşamıştır.

Hz. YAKUP:

Urfa'mn güney batısında Deyr Yakup - Nemrudun Tahtı denilen yapıda misafir kalmıştır. Bu yer şehre 10 km. mesafededir. (Bakınız Nemrudun Tahtı)

PROPHET ELİJA

Prophet Elija wished to visit Prophet Job. After many years of searching he drew near Job's village without realizing it. The Devil appeared to him Saying that the man he sought was far away. By this time Elija was an old man. He prayed, to God to take his soul. Thus he died with less than a mile to go without having seen Job, and was buried on that spot. His grave is in the Same village.

PROPHET ŞUAYB (JETHRO)

It is believed that the Prophet Şuayb lived in the historical city of Şuayb, 85 kilometers east of Urfa. In the ruins of this city there is a cave home visited as the place of Şuayb's dwelling. (See under the City of Şuayb)

PROPHET NOAH

It is believed that after the Flood Noah's ark landed on Mount Cudi between Urfa and Ceylanpınar (Res'ulayn). Indeed, the mountain has an unusual surface reminiscent of waves, and the people of the region are firm in t heir belief on this subject. The spot is in the vicinity of Soğmater and Şuayb.

PROPHET MOSES

In the historical city of Soğmatar, today known as the village of Yağmurlu, one may visit the well of Moses and a spot known as the mark of his rod.

PROPHET LOT

Lot was the son of Abraham's brother Harran. He moved away from his homeland together with Abraham, and was sent as a prophet to Sodom. He was born in Urfa and lived with Prophet Abraham in Harran.

PROPHET JACOB

He has been a visitor at Yakup's Deyr located at south-west part of Urfa called Nimrod's place. This place is 10 km. for from the city. (Look Nimrud's Throne.)

R. 7 - Yüz Yıl Önce Urfa - A hundreed years ago in Urfa

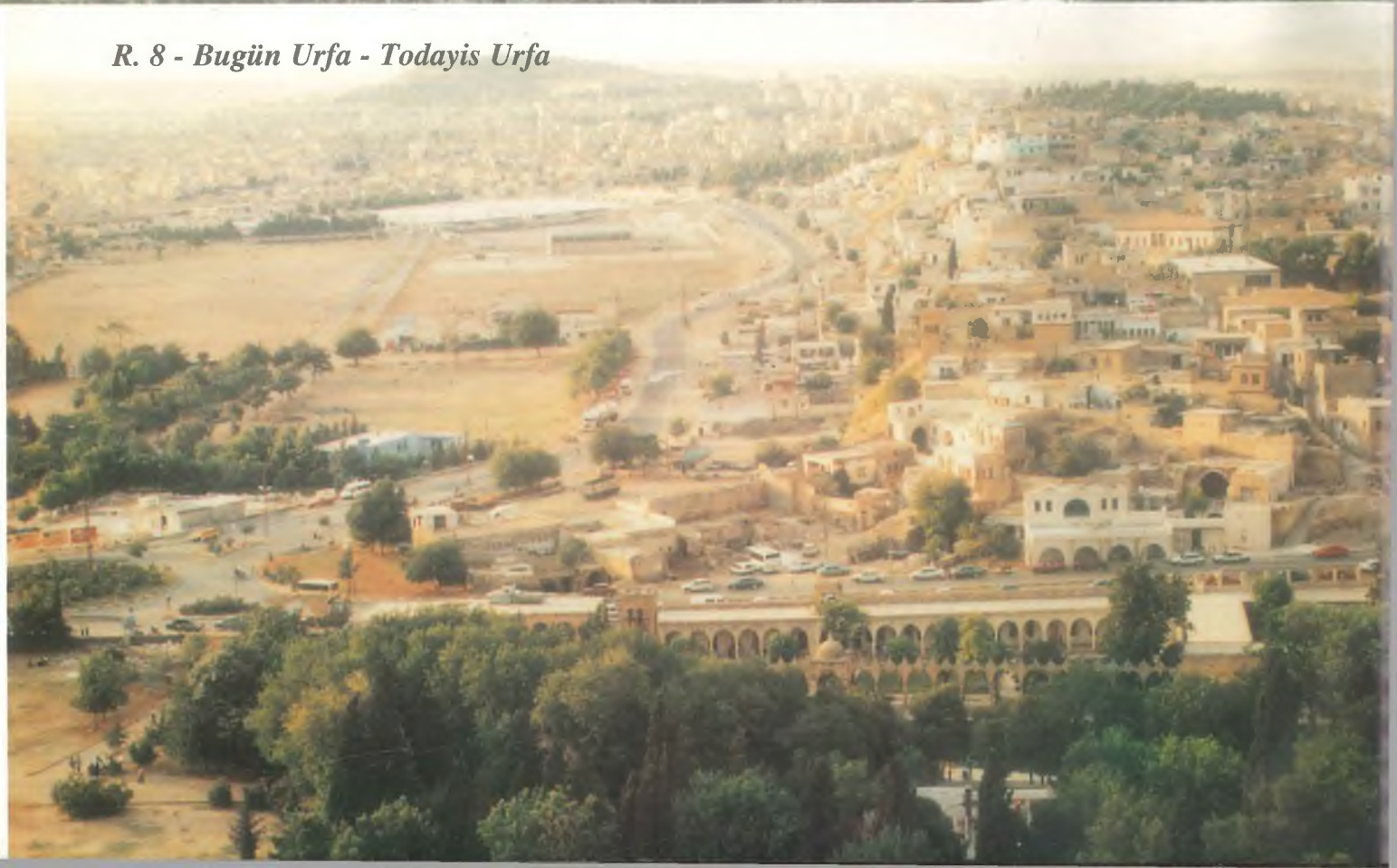

R. 8 - Bugün Urfa - Todayis Urfa

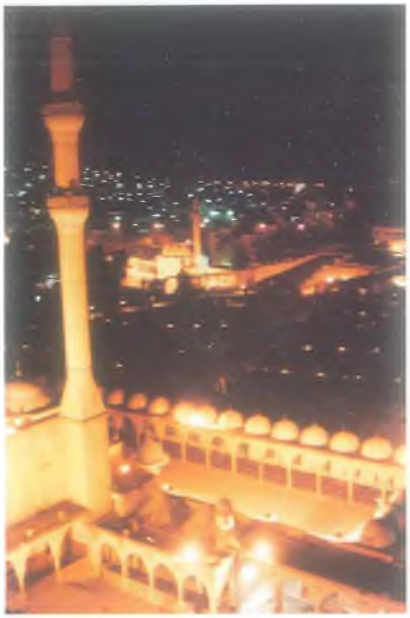

R.9- Dergah Camiinin Gece Görünümü
Night View of Dergah Mosque

R. 10 - Mevlithalil Mağarası
Mevlithalil Cave

R. 11 - Mevlithalil'de Namaz
Prayer at Mevlithalil

R. 12 - Kale'den Dergah Camii ve Urfa'nın gece görünüşü
Night view of Dergah Mosque and Urfa from Twin Dome

HZ. İBRAHİM'İN DOĞDUĞU MAĞARA VE MEVLİD-İ HALİL CAMİİ

Hz. İbrahim Peygamber'in doğduğu mağara, Halil-ür Rahman ve Aynzeliha göllerinin doğusunda yer almaktadır; Mevlid-i Halil camii avlusu içerisine alınmıştır. Hz. İbrahim bu mağarada yedi yaşına kadar kalmıştır. Mağaranın içerisinde bulunan şifalı suyun bir çok hastalığı iyileştirdiğine inanılmaktadır.

Bu mağaranın yanına Osmanlı Döneminde Hz. İbrahim'in hatırasına Mevlid-i Halil adı verilen küçük bir cami yaptırılmıştır. İbrahim peygamberin makamını ziyaret etmeye gelen binlerce kişiye bu camii küçük gelmeye başlamıştır. Bu caminin yanma 1986 yılında çevreyle uyumsuz, makamları gölgeleyen, doğal görünüme engel olan yeni bir cami yapılmıştır. Çifte minaresi, oransız kubbesi ve genel görünümü ile estetik olmayan bu cami bulunduğu alanın doğal yapısına da uyumlu değildir.

THE CAVE OF ABRAHAM'S BIRTH AND THE MEVLID-I HALIL MOSQUE

The cave of Abraham's birth is just east of the two lakes, Halil-ür Rahman and Aynzeliha, enclosing the courtyard of the Mevlid-i Halil Mosque. In this cave Abraham stayed until he was seven years. A spring wells up here with water thought to be helpful in curing a number of diseases.

During the Ottoman period a small mosque was built beside this cave in memory of the Prophet Abraham. It was given the name Mevlid-i Halil. Because of it is so small, it began to prove inadequate to the thousands of visitors, so that in 1986 a larger mosque in fact which can't be soid harmonic with enviroment was erected beside it.

This Mosque which is not esthetics with its twin minarets, proportionless dome and general view, also is not harmaniaus with the natural structure of the place that it's found.

R. 13 - Hz. İbrahim (A.S.) ın doğduğu mağara
The cave of Abraham's Bırth

R. 14 - Hz. İbrahim'in doğduğu mağaranın iç kapısı
The interior door of the cave of Abraham's Birth

R. 15 - Hz. İbrahim'in doğduğu mağarada dua
Prayer at the cave of Abraham's Birth

R. 16- Hz. İbrahim'in mağarasının su ile dolu kısmı
The part which is full with water in Abraham's cave

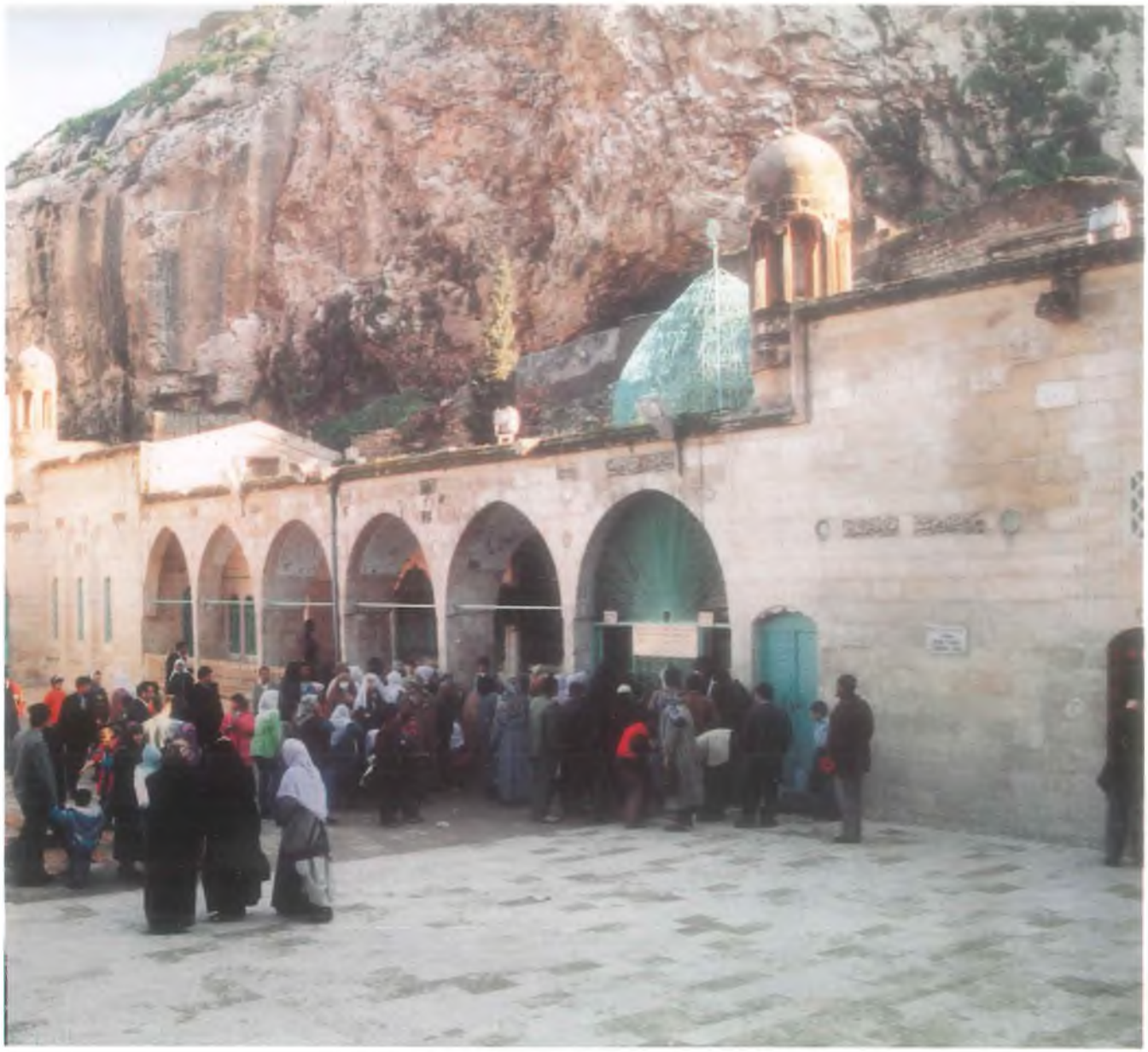

R. 17 - Hz. İbrahim'in doğduğu mağara ve Mevlit Halil Camii
The Cave of Abraham's Birth and Mevlit Halil Mosque

HALİL-ÜR RAHMAN CAMİİ

Halil-ür Rahman camii, medrese, mezarlık ve Hz. İbrahim'in ateşe atıldığında düştüğü makamdan meydana gelmiş bir külliyedir. Halilurrahman Gölünün güney batısındadır.

Caminin güney doğu köşesine bitişik kare gövdeli kesme taş minarenin batı cephesindeki kitabede, Eyyübilerde Melik Eşref Muzafferiddin Musa'nın emriyle 1211 yılında yaptırıldığı yazılıdır.

Halk arasında Döşeme Cami veya Makam Camii olarak da adlandırılan Halil-ür Rahman Camii Bir görüşe göre de şehirdeki en eski camilerdendir. Halife Me'mun zamanında Hz. İbrahim Makamına inşa edilmiştir.

R. 18 - Halilurrahman'dan Bir Kesit
A view from Halilürrahman

R. 19 - Halilurrahman medresesinden bir görünüm
A view of Halilurrahman Madrasah

HALIL-UR RAHMAN MOSQUE

Situated at the southwestern corner of the lake bearing the same name, this mosque is a complex including including a madrasah, cemetery, and the place where Abraham fell when cast into the fire.

An inscription panel, on the square minaret at the southeast corner, tells us that the mosque was built in 1211 at the command of Melik Eşref Muzaffereddin of the Eyyübis. A claim is that, it was built in the time of the Cailiph Me'mun on the spot where Abraham lived.

R. 20- Hz. İbrahim'in Ateşe düştüğü yerdeki su kaynağı
Water source where Abraham felt down into fire

R. 21 - Halilurrahman'dan Kale ve Mancınıklar
Halilurrahman Castle and catapults

R. 22 - Halilurrahman Camii Minaresi
The Halilurrahman Mosque Minaret

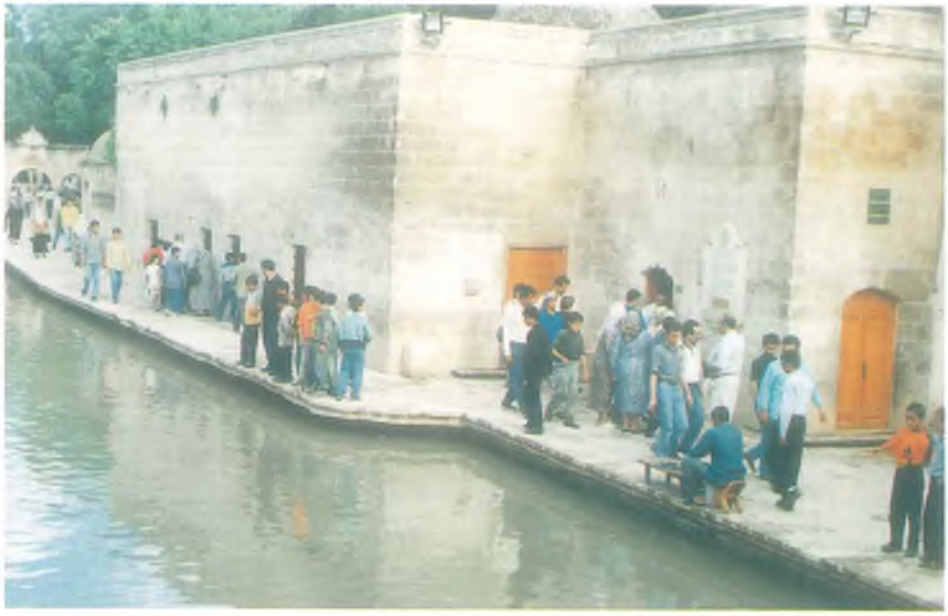

R. 23 - Halilurrahman Camii ve Hz. İbrahim'in ateşe düştüğü makam
Abraham Mosque and the place where Hz. İbrahim felt down into fire

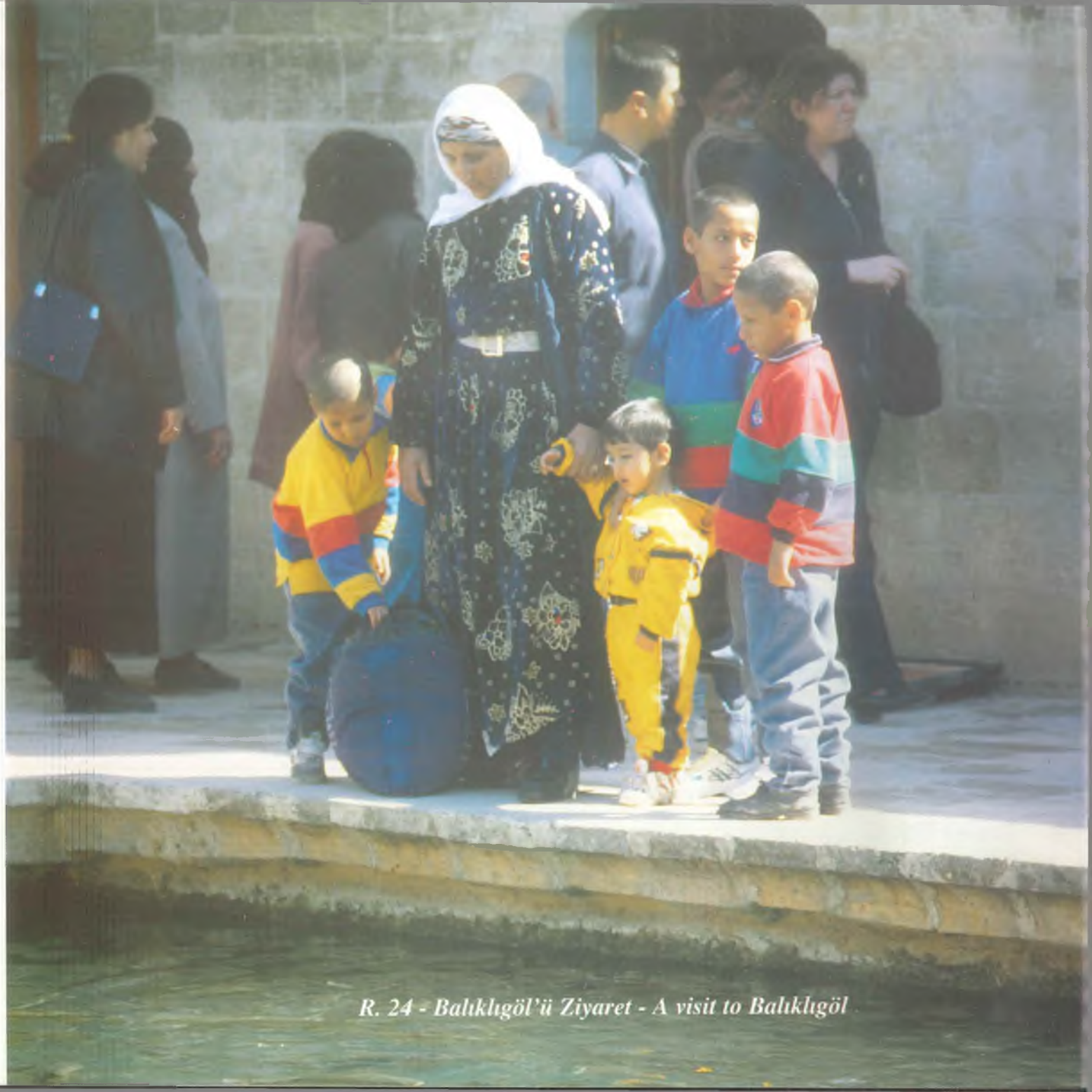

R. 24 - Balıklıgöl'ü Ziyaret - A visit to Balıklıgöl

HALİL-ÜR RAHMAN VE AYNZELİHA GÖLLERİ

Şehir merkezinde yer alan ve İbrahim Peygamberin ateşe atıldığında düştüğü yer olarak bilinen bu iki göl, balıkları ve çevrelerindeki tarihi eserler ile Urfa'nın en çok ziyaretçi çeken yerleridir.

Halil-ür Rahman Gölünün kuzey kenarındaki Rızvaniye Camii ile güney-batı köşesindeki Halil-ür Rahman Camii ve Medresesi göl ile bir bütünlük oluşturur. Burası Urfa'nın da sembolü haline gelmiştir.

İbrahim Peygamber, devrin zalim hükümdarı Nemrut ve halkının taptığı putlarla mücadele etmeye, onları kırıp parçalamaya ve Allah'ın Bir'liğini savunmaya başlayınca Nemrut tarafından bugünkü kalenin bulunduğu tepeden ateşe atılır. Bu sırada Allah tarafından ateşe "Ey ateş, İbrahim'e karşı serin ve selamet ol" emri verilir. Bu emir üzerine halkın inanışına göre ateş suya, odunlar balığa dönüşür. Hz. İbrahim bir gül bahçesinin içerisine sağ olarak düşer. Hz. İbrahim'in düştüğü yer Halil-ür Rahman gölüdür. Rivayete göre Nemrut'un kızı Zeliha'da İbrahim'e inandığından kendisini onun peşinden ateşe atar. Zeliha'nın düştüğü yerde de Aynzeliha gölü oluşmuştur.

Her iki göldeki balıklar halk tarafından kutsal kabul edilerek yenilmemekte ve korunmaktadır.

R. 25 - Aynzeliha Gölü ve Kale
Lake Aynzeliha and Castle

LAKES HALIL-ÜR RAHMAN AND AYNZELIHA

These two lakes to the southwest of the city, known as the spot where Abraham fell when he was cast into the flames, are visited by more people that any other place in the Urfa vicinity, thanks to their story, their sacred fish, and the historical monuments and relics that surround them.

Part of the appeal of Lake Halil-ür Rahman are its two mosques, Rızvaniye Mosque along its northern edge and Halil-ür Rahman Mosque at its southwestern corner, the latter including a madrasah.

It is told how Abraham, preaching against the oppressive rule of the time and againts the idolotry then practiced - he taught that there was one god -, drew upon himself the wrath of King Nimrod, who commanded him to be cast into the flames from the hill where the citadel now stands. As Abraham fell God spoke, saying "Oh fire, be cool and safe for Abraham;" whereupon the fire turned to water and the burning logs to fish, and the prophet came down unharmed in a rose garden. They also say that Nimrod's daughter Zeliha, believing in the new creed of Abraham, cast herself after him into the fire. The spot where she fell is now Lake Aynzeliha.

The fish in both lakes are considered sacred by the local people, and are protected. Of course they are never eaten.

R. 26 - Halilurrahman Camii ve Gölünden Rızvaniye Camii
Rızvaniye Mosque from the Halilurrahman Mosque and Lake

R. 27- Rızvaniye Camii
Rızvaniye Mosque

RIZVANİYE CAMİİ VE MEDRESESİ

Çok zarif bir mimarisi vardır. Halil-ür Rahman Gölünün kuzey kenarındadır. Osmanlıların Rakka Valisi Rızvan Ahmet Paşa tarafından 1716 yılında yaptırılmıştır. Cami avlusunun üç tarafı, medrese odaları ile çevrilmiştir.

Rızvaniye Camii, üç kubbeli ve dikdörtgen bir plana sahiptir. Üç gözlü son cemaat yerinin üzeri üç kubbe ile örtülüdür.

Caminin inşa tarihinden kalma ahşap kapısı zengin bitkisel süslemeli önemli bir örnektir.

RIZVANIYE MOSQUE AND MADRASAH

This mosque, along the northern shore Lake Halil-ür Rahman, was built in 1716 by the Ottoman Governor to Rakka, Rizvan Ahmet Pasha. Three sides of the courtyard are defined by the rooms of a madrasah.

This mosque has a rectangular plan, and is covered by three domes ranged along the wall containing the mihrab or niche showing the direction of Mecca. The place of congregation, in three sections, is covered by three domes flanked on the east and west by halfdomes.

R. 28-29-30
Yeni Mecmel Bahr'den görünümler
Views from New Mecmel Bahr.

R. 31- Mecmel Bahr'den Hasan Padişah Camii'nin görünüşü
View of Hasan Padishah Mosque From "Mecmel Bahr"

R. 32- ŞURKAV Dergah Çarşısı - Bazaar

URFA KALESİ

Bugün kentin ortasında kalan Halil-ür Rahman ve Aynzeliha göllerinin güneyindeki tepe üzerindedir. Doğu, batı ve güney tarafı kayadan oyma derin savunma hendeği ile çevrili, kuzey tarafı ise sarp kayalıktır. Hz. İbrahim Nemrut tarafından bu tepeden ateşe atılmıştır.

Şehir surlarının 812-814 yıllarında yeniden inşa edilmesi sırasında kalenin de onarıldığı tahmin edilmektedir. Güneydeki kayadan oyma hendeğin M.S. III. yüzyıla ait kaya mezarlarının üzerine yapıldığı kesilmiş kaya mezarlarından anlaşılmaktadır.

Kale üzerindeki iki sütundan doğuda olanının kente bakan kuzey cephesindeki kitabede; "Ben Eftuha'yım, güneşin oğluyum, bu sütunlar ile üzerindeki heykeli Kral Mano'nun kızı kraliçe Şalmet için yaptırdım." yazılıdır. Kral Mano M.S. 240-242 yıllarında hüküm sürmüştür.

Bir görüşe göre de mancınıkları sembolize etmek için yapılmış iki sütundur.

Kale üzerinde Bizans ve İslâmi devirlere ait çok sayıda yapı kalıntısı bulunmaktadır. Selçuklular, Eyyübiler, Memlükler, Akkoyunlular ve Osmanlılar döneminde çeşitli onarımlar geçiren kalenin kuzey, güney ve doğu cephelerindeki duvarlarda çeşitli onarım kitabeleri bulunmaktadır.

THE URFA CITADEL

These are on a hill south of Lakes Halil-ür Rahman and Aynzeliha, in the southwestern quarter of the city. The citadel is surrounded on three sides by a moat carved out of rock, while the northern side is a steep rock face. This is the hill from which Nimrod had Abraham cast into the flames.

It is speculated that the citadel was constructed in the years 812-814, when the citadel walls were being rebuilt. Cut stone tombs tell us that the southern moat was built over stone tombs from the 3rd century A.D.

R. 33- Urfa Kalesi ve Mancınık'lar - Urfa Castle and Catapults

There are two corinthian columns in the citadel, the eastwards of which bears on its northern face an inscriptian in the Syriac language: "I am Eftuha, son of the sun; I had the statue on these columns carved for Queen Shalmet the daughter of King Mano." Since King Mano reigned from 240 to 242 A.D., it would seem that these columns were erected long before the building of the citadel in 812-814.

There are a number of Byzantine and Islamic structures in the citadel, ad inscription panels on the northern, southern and eastern walls recounting the various repairs undergone in the times of the Seljuks, the Eyyübis, the Mamelukes, the White Sheep Turks and the Ottomans.

R. 34- Çift Kubbe - Twin Dome

R. 36- Kale ve Hendek - Castle and ditch

R. 35- Mancınık'larda gün batımı
Set of the sun at catapults

R. 37- Kalenin Arslanlı Burcu - Lion tower of Castle

HASAN PADİŞAH CAMİİ

Akkoyunlu devleti hükümdar Sultan Uzun Hasan tarafından yaptırılmıştır. Uzun Hasan bir müddet Urfa'da kalmıştır. Hatta Urfa'da iken doğan oğluna HALİL adını vermiştir. Hasan Padişah camiinide 1470'lerde Urfa'da iken Toktemur Camiine bitişik olarak yaptırmıştır.

Çok kubbeli camiler grubuna giren Hasan Padişah Camii, kıble duvarı boyunca sıralanmış tromplu üç büyük kubbe ile örtülü dikdörtgen bir plana sahiptir. Son cemaat yeri önde payeler üzerinde oturan çapraz tonozlarla örtülü sekiz gözlüdür. Doğu baştaki göz Toktemur Mescidi önüne rastlamaktadır. Avlunun kuzeyinde yer alan minare 1859 tarihinde Halil Bey tarafından tamir ettirilmiştir. 1960'larda avlu kemerli ihata duvarı ile çevrilmiştir.

R. 38- Hasan Padişah Camii ve Minaresi

HASAN PADISHAH MOSQUE

This mosque is of the type having several equal-sized domes. It was built in the later 15th century by Sultan Uzun (Tall) Hasan of the White Sheep Turks, to stand adjacent and west of the Toktemur Masjit.

The three domes are ranged along the wall facing Mecca and joined by squinches to cover a mosque having a rectangular plan. At the center the domes rest on four pillars, at the west and east on pilasters, and on the north and south are supported by the walls themselves.

The place of congregation is covered by eight cross vaults resting at the front on pillars. The easternmost section puts one immediately before the Toktemur Masjit. The polygonal minaret at the north of the courtyard has a single balcony and was restored in 1859 by Halil Bey. The courtyard was surrounded by a defensive wall with arch in 1960's.

- Hasan Padishah Mosque and Minaret

ULU CAMİ

Ulu Camideki mevcut kitabeler onarım devirlerine ait olup inşa tarihi hakkında fikir vermemektedir. Nurettin Zengi tarafından tamir ettirilerek bugünkü şeklini alan Halep Ulu Camii ile benzer bir plan gösteren Urfa Ulu Camii ile benzer bir plan gösteren Urfa Ulu Caminin Zengiler zamanında 1170-1175 yılları arasında yaptırılmış olabileceği tahmin edilmektedir. Urfa şehir merkezindeki en eski camilerdendir.

THE ULU (GREAT) MOSQUE

This is one of the oldest mosques in the city of Urfa.

Because the usual inscription panel is lacking we do not know exactly when or by whom the mosque was built. Those panels which are present give only the dates of restoration and repair. We may, however, speculate that it was built between 1170 and 1175 during the time of the Zangids, for in plan it resembles Ulu Mosque in Aleppo, remodeled by Nuretten Zengi.

R. 39- Medrese
Madrashah

R. 40- Ulu Cami Şadırvanı ve Minaresi
The Ulu Mosque Minaret and fountain

R. 41- Ulu Cami
Great Mosque

EYYÜBİ MEDRESESİ

Ulu Caminin doğusuna bitişik olan Eyyübi Medresesinden günümüze sadece Miladi 1191 tarihli kitabesi kalmıştır. Bu kitabe 800 yıllık olup Urfa'da günümüze kalan çok önemli eserlerden biridir. Aynı yerde bugün görülen tek eyvanlı medrese, Eyyübiler devri medresesinin üzerine 1781 tarihinde Nakibzade Hacı İbrahim Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Medresenin güney duvarında 1781 tarihinde Firuz Bey tarafından yaptırılan çeşme bulunmaktadır.

THE EYYUBI MADRASAH

All that is left of the Eyyübi Madrashah, which was east of and adjacent to the Ulu Mosque, is an inscription panel setting the date of construction at 1191. The madrasah which stands on the spot today was built in 1781 by Nakıbzade Hadji İbrahim Efendi.

On the south wall of the madrasah is a fountain built at the behest of Firuz Bey in 1781.

EYYÜB PEYGAMBER MAĞARASI VE KUYUSU

Sabır Peygamber Hz. Eyyüb'un hastalık çektiği mağara ve kutsal suyunda yıkanarak şifa bulduğu kuyu, Urfa şehir merkezinin Eyyüb Peygamber semtinde yer almaktadır. Eyyüb Peygamber bu mağarada 7 yıl şiddetli bir hastalık çekmiştir.

M.S. 460 yılında Piskopos Nona tarafından Eyyüb Peygamber kuyusunun cüzzamlı hastaları iyileştirdiğinin keşfedilmesinin üzerine hastalar bu kuyunun suyu ile yıkatılarak sağlıklarına kavuşmuşlardır.

Bu kuyunun batısında kayalardan oyulmuş ve Hamam diye anılan mekandan da burada bir tedavi merkezi olduğu anlaşılmaktadır.

R. 42- Hz. Eyyüp Mağarası
The Cave of Prophet Job

THE CAVE AND WELL OF JOB

The cave where Job suffered, and the well in whose holy waters he washed and was cured, are in the Eyyüb Peygamber (The Prophet Job) quarter of Urfa. Job, the symbol of patience, suffered the severest illness in this cave for seven years.

In A.D. 460 the bishop Nona discovered that the water of Job's well had a curative effect on leprosy. A hospital for lepers was built here and the patients treated solely by washing in this water.

From the place which is stone carved, called as Hamam (Bath) and west of place and well, it's understood that there was a treating center here.

R. 43- Hz. Eyyüp Kuyusu
The well of Prophet Job

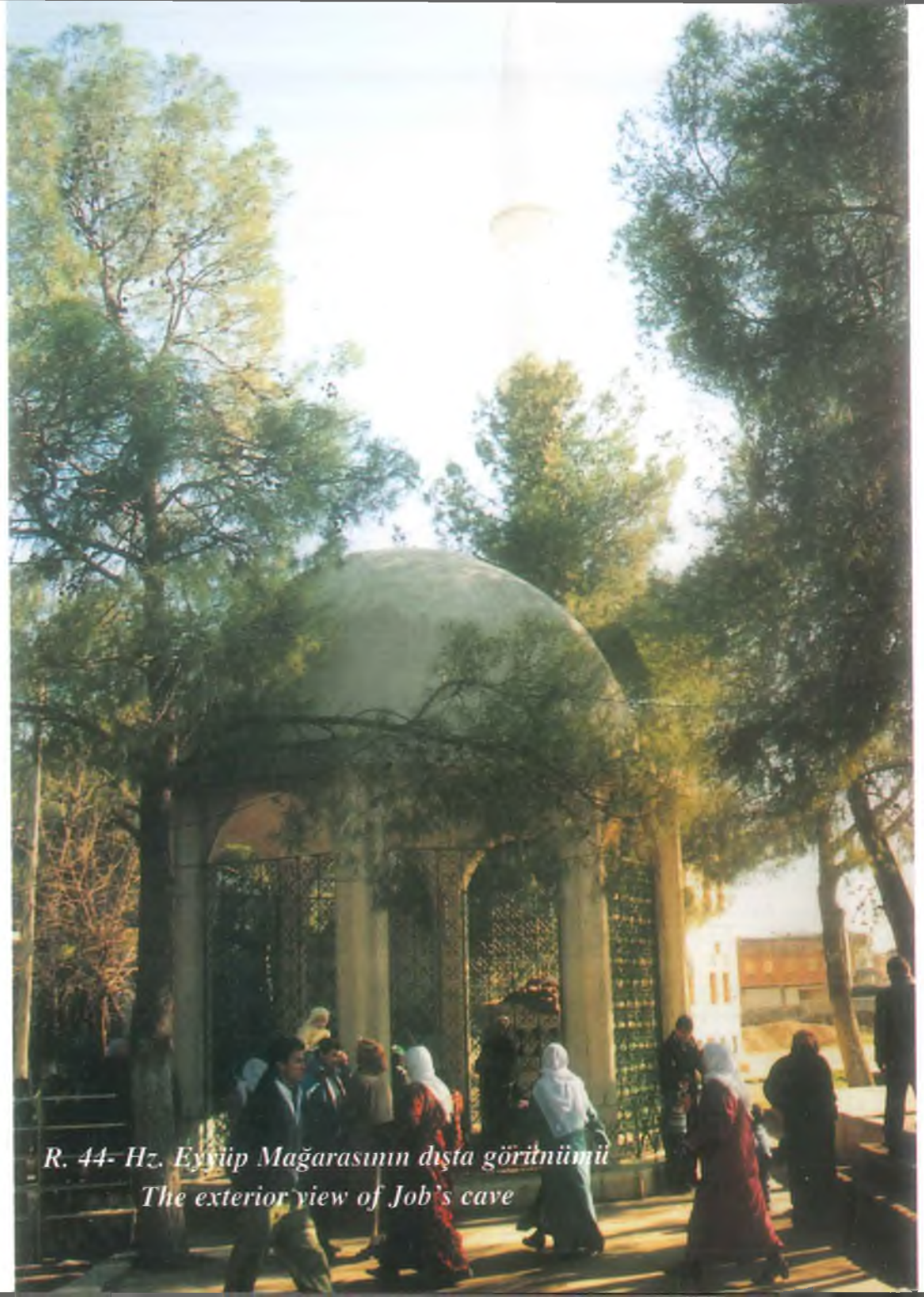

R. 44- Hz. Eyyüp Mağarasının dışta görünümü
The exterior view of Job's cave

Hz. İsa'nın Urfa Kralına gönderdiği mucizevi mendili bir hırsız tarafından çalınarak Eyyüb Peygamber kuyusuna atılmıştır. Bu olay, 1145 yılında Urfa'yı alan İslam komutanı İmadeddin Zengi'ye Süryani kilisesinin reisi Basil Bar Şumana tarafından şu şekilde anlatılmıştır. "-Urfa'yı ziyarete gelenlerden birisi Hz. İsa'nın mendilini çalar ve cebine koyar. Kosmas manastırında geceleyen ziyaretçinin cebindeki bu mendil karanlıkta ışık ve nur saçmaya başlar. Yanmaktan korkan mendil hırsızı, mendili Eyyüb Peygamber kuyusuna atar. Kuyudan güneş misali bir ışık çıkar, kuyunun içini dışını aydınlatır. Böylece mendil bulunarak kuyudan çıkarılır ve manastırdaki yerine iade edilir." Halk arasında bu olay Ulu Camideki kuyular için de anlatılmaktadır.

R. 45- Hz. Eyyüp Mağarasının girişi
The entrance of Job's cave

There was a handkerchief which miraculously received the impression of Jesus' face when he wiped himself with it. This Jesus sent to the King of Urfa, but it was stolen by a thief and trown into the well of Job. The incident was recounted as follows by the head of the Syriac Church, Basil Bar Shumana, to the Islamic general Imadeddin Zangi when the latter took Urfa in 1145: "A visitor to Urfa stole Jesus' handkerchief and put it in his pocket. That night in the Kosmas monastery the handkerchief in the visitor's pocket began to give off light and radiance. Afraid of being burnt, the thief threw the handkerchief into the well of Job, out of which then began to pour a light like that of the sun. Thus the handkerchief was found and restored to its proper place in the monastery." The same story is told locally of the two wells in the Ulu Mosque.

R. 46- Hz. Eyyüp Mağarasının içi
The interior of Job's cave

R. 47- Karakoyun Su Kemeri - Karakoyun Aqueduct

R. 48- Hızmalı Köprü. Arka planda Millet Köprüsü
Hızmalı and Millet Bridges

KARAKOYUN DERESİ

Urfa'nın kuzey batısından doğan, şehir içerisinden geçerek Harran ovasında Cüllap Irmağıyla birleşen Karakoyun deresi günümüzde kurumuş bir durumdadır.

KARAKOYUN DERESİ KÖPRÜLERİ

Karakoyun Deresi üzerinde batıdan başlamak üzere doğuya doğru Hızmalı Köprü, Millet Köprüsü, Su Kemeri, Samsat Köprüsü (Eski Köprü), Hacı Kâmil Köprüsü, Beg Kapısı Köprüsü ve Demir Köprü bulunmaktadır. Son iki köprü 1996'da dere ıslahı sırasında DSİ tarafından yıktırılmıştır.

HIZMALI KÖPRÜ

Urfa'daki köprülerin en güzellerindendir. Halk arasında anlatıldığına Karakoyunlu Türk Beyliği Hükümdarlarından birinin kızı Sakine Sultan tarafından Hac yolculuğu sırasında yaptırılmıştır. Köprünün orta ayağının doğu cephesindeki kitabede 1843 tarihinde tamir ettirildiği yazılıdır. Sakine Sultan'ın ve çocuklarının mezarı dere üzerindeki su kemerinin kuzeyindedir. Bakıma muhtaçtır. vilayetin veya belediyenin buraya sahip çıkması gerekir.

KARAKOYUN SU KEMERİ

Millet Köprüsü ile Samsat Köprüsü arasındadır. Bizans İmparatoru Jüstinyen tarafından 525 senesinde yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

R. 49- Millet Köprüsü - Millet Bridge

KARAKOYUN STREAM

This stream, which is now dried up, It flowed out of the north west of Urfa through the city, and joined up with the Cüllap River in the plain of Harran.

KARAKOYUN STREAM BRİDGES

There are a number of bridges over this streambed. Starting from the west we encounter the Hızmalı Bridge, the Millet Bridge, The Aqueduct, the Samsat Bridge (also known as the Eski or Old Bridge), the Hadji Kâmil Bridge, the Bridge of the Bey Gate and the Demir or Iron Bridge. Lest two bridges were pulled down et the work of stream improvements (1996)

THE HIZMALI BRIDGE

This is one of the loveliest bridges over the Karakoyun. A popular legend has it that this bridge was constructed by Sakine Sultan, daughter of a Black Sheep Turk ruler (Kara = Black, Koyun = Shep), while she was on a pilgrimage to Mecca. An inscription panel on the eastern face of the central pillar tells us that the bridge was repaired in 1843. The grave of Sakine Sultan is north of the aqueduct that crosses the streambed. It need to be restored.

THE KARAKOYUN AQUEDUCT

This aqueduct lies between the Millet and Samsat Bridges. It was probably built at the behest of the Byzantine emperior Justinian in the year A.D. 525.

R. 50- Millet Köprüsü - Millet Bridge

ŞEHİR SURLARI VE KAPILAR

Urfa'nın etrafını çevreleyen surların günümüzden 50 yıl öncesine kadar tamamı ayakta idi. Urfa şehir surlarından Harran Kapısı ve Bey Kapısı yer yer duvar ve burç kalıntıları günümüze kadar ulaşabilmiştir. M.S. 6. yüzyıla ait kaynaklarda geçen Urfa Surlarının esas inşa tarihi bilinmemektedir.

Çeşitli kaynaklardan şehir surlarının batıda; Su Kapısı, Batı Kapısı, Kuzey batıda; Samsat Kapısı, Saray Kapısı, doğuda; Beg Kapısı ve güneyde; Harran Kapısı olmak üzere yedi büyük kapısının bulunduğu anlaşılmaktadır.

R. 51- Bey Kapısı ve Kule
Bey Gate and Tower

CITY WALLS AND GATES

The defensive walls surrounding the city were intact until about 50 years ago. The Harran Gate, the Mahmutoğlu Tower by the Bey Gate, and several sections of the walls are still standing, along with the remains of certain watchtowers. It is not known when these walls were put up, although there is mention of them in records dating from the 6th century A.D.

Study of various sources indicates that there were seven main gates to the city: the ın, Su (Water) and Batı (Western) gates on the west; the Samsat and Saray (Palace) gates on the northwest; The Beg (Bey) gate on the east; and the Harran gate on the south.

R. 52- Harran Kapısı
Harran Gate

YOL GÖSTEREN ÇEŞMESİ

Şehir Merkezinde ipekyolu ile Diyarbakır yolu kavşağındaki park içerisindedir. I. Dünya Savaşında Çanakkale'de savaşan Urfa'lı askerlerin hatırasına 1917 yılında yaptırılmıştır.

Abidenin üzerinde Kafkas yolu, Ankara yolu, Bağdat yolu ve şehir merkezine giden Mustafa Kemal Paşa caddesini gösteren kelimeler bulunmaktadır. Abidenin alt kısmı dört cepheden çeşme olarak kullanılmaktadır.

HARB-I UMUMİ ŞEHİTLERİ ABİDESİ

Şehir merkezinde, Hükümet konağı önündeki kavşaktadır. I. Dünya Savaşının bütün cephelerinde savaşa katılan Urfa'lı şehit ve gazilerin hatıralarına 1917 yılında yaptırılmıştır.

R. 53- Harb-ı Umami Şehitleri Abidesi
Monument to the cıtızens of Urfa Kılled in WW1

THE ROADMARK FOUNTAİN

This fountain is north of the city of Urfa in a park at the junction of the highway to Gaziantep, Diyarbakır and Mardin. It was built in 1917 in memory of the of Urfa who fought at Gallipoli (WW1).

The upper part of the monument has arrows showing the highways that lead to the Caucasus, to Ankara, and to Baghdad, and one for Mustafa Kemal Pasha Avenue that leads to the heart of town. The lower part comprises fountains on four sides.

MONUMENT TO THE CITIZENS OF URFA KILLED IN WW1

This monuments is downtown, in front of the Government Building. It was erected in 1917 in memory of all citizens of Urfa who fought in WW1.

R. 54- Yol Gösteren Çeşmesi
The Roadmark Fountain

URFA EVLERİ

Urfa evlerinin gelişiminde ikliminin, kalker taşının, islâmi inanışların, Urfa aile hayatının, yaşamının tamamını evinde geçiren kadına onun sıkılmayacağı geniş ve ferah bir ortam yaratma düşüncesinin ve sosyal geleneklerin büyük ölçüde etkisi vardır.

Urfa'nın sıcak iklime sahip olması evlerin avlulu, kışlıklı ve yazlıklı, eyvanlı, odaların kalın duvarlı ve tonoz örtülü toprak damlı yapılmasında etken olmuştur. Çevredeki dağlardan kesilen taşların işlemeye elverişli olması, mimaride hakim malzeme olarak taşın kullanılmasına neden olmuştur. Yüzlerce yıldan beri işletilen antik taş ocakları bulunmaktadır.

Müslümanlığın topluma getirdiği aile mahremiyetinin gereği olarak Urfa evleri haremlik ve selamlık olmak üzere iki bölümlü inşa edilmişlerdir.

Selamlık bölümünde küçük bir avlu, bir veya iki oda, eyvan, konukların hayvanlarının barınacağı büyük bir ahır "Develik" ve tuvalet bulunur.

Haremlik bölümü ise oldukça zengin planlanmıştır. Genellikle haremlik avlusunun kuzey tarafında, cephesi güneye bakan ve kış aylarında güneş alan kışlık eyvan ve iki yanında "Kışlık" denilen birer oda, avlunun güney tarafında ise bunun simetrisi durumunda cephesi kuzeye bakan ve yaz aylarında güneş almayan yazlık eyvan ve iki yanında "Yazlık" odalar bulunur.

Avluyu çevreleyen mekânlar arasında "Zerzembe" (Kiler), "tandırlık" (mutfak) ve hamam gibi bölümler bulunur. Hamamları kurnalı, kubbeli, şadırvanı olan sıcaklık ve soğukluk bölümlü, külhanlı olanları da vardır.

URFA HOUSES

These homes are palatial, and in their design reflect many influences and considerations. There is the climate, the use of calcareous stone, Islamic beliefs, a Urfa family life, and perhaps above all the fact that a woman's whole life was spent at home, which therefore had to be spacious and eminently livable.

The hot Urfa climate led to the building of courtyards, a winter and summer exedra, thick walls for the rooms and a vaulted rooftop covered with earth. The nearby mountains yielded stone that was easily worked, and so became a staple architectural material. In the mountains south and southwest of the city there are quarries and great caves that have been a source of stone for centuries on end.

The Islamic concept of privacy means that homes are constructed in two sections, one called the selamlık for male visitors and the other called the haremlik for female visitors.

The selamlık has a small courtyard, one or two rooms, an exedra, a large stable for the horses of guests, and a toilet.

The haremlik is built on a more generous plan. There is usually an exedra to the north of the haremlik courtyard, facing south so that it receives the winter sunshine and having a winter room on either side. On the south side of the courtyard there will be another exedra, this one facing north so as to be cool in the summertime. It has a summer room on either side.

The larder, kitchen known and hamams (Turkish bath) are grouped around the courtyard. Known as "zerzembe" one finds hamams having as many as four marble basins, and some with domes or a fountain for ablutions.

R. 55- Bir Urfa Evinin Sokak Kapısı
The exterior door of Urfa house

R. 56- Pencere ve Taş Yapı
The window and the stone building

R. 57- Urfa Taş İşçiliği ve İşlemeli Çıkmalar
Urfa's art stone and decorated anne

R. 58
Bir Urfa Sokağı:
Arabizade Camii minaresi,
sokak pencere demir
korkulukları

A Street İn Urfa
Minaret of Arabizade Mosque

R. 59- Oda kapısı
The door of the room

R. 60- Avluya bakan bir oda cephesi

R. 61- Hac'lı sokak kapısı

Eyvanlara verilen önem Urfa evlerinde odalar dahil hiçbir köşeye verilmemiştir. Bazı eyvanlara şadırvanlar yapılmıştır. Eyvanların cephe duvarlarında havalandırma bacası açılmış, bu bacalar dam üzerinde rüzgarlıklarla nihayetlenmiştir. Bu taşlara çarpan kuzey ve batı rüzgarlarının bacadan eyvana inerek serinlik vermesi sağlanmıştır.

R. 62- Sokağa bakan pencere
The window look outside

Yılın büyük bir bölümünün sıcak geçtiği Urfa'da, ev halkı tarafından gün boyunca serin bir mekan olarak kullanılan eyvanlar aynı zamanda ev planının asıl belirleyici ögesi durumundadır. Eyvanın sayısı ve yeri dikkate alınarak Urfa evleri; eyvansız, tek eyvanlı, iki eyvanlı, üç eyvanlı, dört eyvanlı plan tiplerine ayrılmaktadır.

Geleneksel Urfa evlerinde "hayat" denilen avlunun önemli bir yeri vardır. Düzgün kesme taş döşeli hayat'ın ortasında mermer bir havuz, kuyu, "curun" denilen taş yalak, içerisinde incir, dut, nar, portakal, kebbat (bir çeşit turunçgil), annep, zakkum, asma gibi ağaçlardan biri veya birkaçının yer aldığı çiçeklik bulunur. Çiçeklik aynı za-

R. 64- Bir Urfa Evi
An Urfa House

R. 63- Kapı Tokmağı
Door - Knocker

But in the homes of Urfa it is the exedra that has pride of place. Not only are they given the most space, but the ornamental stone work is most striking here, and sometimes one finds the ablutive fountain of the local Artuklu tradition. There are stone benches ranged along two sides, and a highly interesting touch is the air chimney at the rear end. It is connected to a kind of funnel on the roof, reminiscent of the stone niches which show the direction of Mecca in places of prayer, and dras down cool air in the summertime when this funnel is struck by the north or west wind.

We must remember that out of the year in Urfa are hot. Thus the exedra is the central element of the floor plan in the traditional home, as it provides the coolest spot, and it is by the number of its exedras that an Urfa home is known. There are even some homes with none, but others have as many as four.

The courtyard, known in Urfa as the "hayat" meaning "life", also is of great importance in these homes. The surface is of smooth stone, while in the center will be a small pool, a well, and a stone trough. There may be one or a variety of trees. whether fig, mulberry, pomegranate, organge or

R. 65- Ahşap Oyma Kapı
A wood - carving door

R. 66- Urfa Sokağı - Urfa street

R. 67- Ahşap Pencere Kanatları - Wooden leaves of window

R. 68- Bir Urfa Evi - A Urfa House

R. 69- Güzel Sanatlar Galerisi - Fine Arts Gallery

manda çöpe atılması günah olan sofradaki ekmek kırıntılarının silkelendiği yerdir. Avluyu çevreleyen duvarların dama yakın kısımlarında dikdörtgen nişler şeklinde yapılan kuş evlerinde yaşayan kuşlak çiçeklikteki bu ekmek kırıntılarıyla beslenirler.

Bu evlerden görülebilecekler şunlardır:

DEVLET GÜZEL SANATLAR GALERİSİ

Kara meydan semtindedir. Postahanenin güneyine bitişik olup geleneksel Urfa evlerinin birçok özelliğini üzerinde toplamaktadır. 1888 yılında inşa edilen bu tarihi ev Kültür Bakanlığınca restore edilerek "Devlet Güzel Sanatlar Galerisi" haline getirilmiştir.

ŞANLIURFA VALİLİĞİ KONUK EVİ

Hacı Mustafa Hacıkamil Evi

Özel idare tarafından restore edilen bu Urfa Evi halen yataklı bir tesis olarak ziyaretçilere hizmet vermektedir. Valilik Konukevi diye meşhurdur.

ŞURKAV KÜLTÜR EVİ

Üç adet Urfa Evi'nin birleştirilmesi ve restore edilmesi ile gençlere yönelik bir kültür ve sanat merkezi haline getirilmiştir. Her zaman görülebilir.

SAKIB'IN KÖŞKÜ VE HALEPLİ BAHÇESİ

Halil-ür Rahman Gölünün batısındaki Halepli Bahçesi içerisindedir. Bu tarihi köşk 1845 yılında yaptırılmıştır. Şehir imar planında Fuar Alanı olarak belirtilen bahçeyle beraber Belediye tarafından satın alınmıştır.

Bu kitabın yazarının gayretleriyle Urfa Belediyesi tarafından 1985 yılında restore edilmiştir. Bu köşk "11 Nisan Fuar Müdürlüğü" olarak kullanılmaktadır. Köşkün soğukluk, ılıklık ve sıcaklık bölümlerinden meydana gelmiş hamamı ilgi çekicidir. Hacı Mustafa Hacıkamil Konağı olarakta bilinmektedir.

other citrus, oleander or a vine. As it is considered a sni to throw out bread in any form, it is here that crumbs are sacattered, much to the delight of the birds which hive in special rectangular niches in the walls around the courtyard, just below the roof.

The houses which is worth seeing are as below:

STATE GALLERY OF FINE ARTS

This house is in the Kara Meydan quarter of the city, just south of the post office. Divided into haremlik and selamlık sections (see above), it is in many ways typical of old Urfa homes. Built in 1888, this house has been restored ad made into the State Gallery of Fine Arts.

THE GOVERNORSHIP OF ŞANLIURFA GUEST HOUSE

The Hacı Mustafa Hacıkamil House

This is an Urfa house which is restoreted by local goverment. It's now in use for accommodation of visitors and known as the guest house of the governorship of Şanlıurfa.

ŞURKAV CULTURAL CENTER

Three Urfa houses are restorated as a culture and art center for young people. It can be visited at anytime.

THE MANSION OF SAKIB AND HALEPLİ GARDENS

This mansion stands within the Halepli Gardens west of Lake Halil-ür Rahman. It was built in 1845, and was bought by the municipality together with the gardens when the latter were designated as city fair grounds.

The mansion was restored by the Urfa Municipality in 1985 at the insistence of the author present book, and is now used as the offices of the April 11th Fair Grounds. The hamam or bath is interesting, being made up of three sections for hot, tepid and cool air. It is also known as the Mansion of Hacı Mustafa Hacı Kamil.

R. 70-71
Halepli Bahçedeki
Sakıbın Köşkü

Mansıon of Sakıb
at Halepli Garden

R. 72- Suruçta bir köy evi
A village house in Suruç

R. 73- Bozova'da bir köy evi - A village house in Bozova

R. 74- Köyde Kerpiç Kuş Takası - A sun-dried brick Bird Nest

R. 75- Kuş damının penceresi
Window of the Bird Roof

R. 76- Urfa Evinde Kuş Takası
Bird Nest in an Urfa house

HAMAMLAR

Urfa'da Osmanlı döneminden kalma 8 hamam bulunmaktadır. Bunlar; Cıncıklı, Vezir, Şaban, Velibey, Eski Arasa, Serçe ve Sultan hamamlarıdır. Eski Arasa hamamı hariç diğer hamamlar sabah saat 4.00 - 10.00 saatleri arasında erkeklere, öğleden sonra 12.00 - 18.00 saatleri arasında kadınlara hizmet vermektedirler.

Haşimiye meydanı - Halil-ür Rahman Gölü yolu üzerindeki Eski Arasa hamamı kullanılmadığından boş durumdadır. Yıkılıp kaybolmak üzeredir. Diğer hamamlar içerisinde en görülmeye değer olanı Ucuzluk Pazarı mevkiinde Sultan Hamamıdır. Bu hamamın doğusuna bitişik olarak ayrıca Keçeciler Hamamı bulunmaktadır. Keçeciler Hamamında keçe ustaları tarafından keçe pişirme işi yapılmaktadır.

R. 77- Eski Arasa Hamamı
Old Arasa Baths

HANLAR

Urfa'da Osmanlı döneminden kalma çok sayadıki hanın en güzel örnekleri Gümrük Hanı, Hacı Kâmil Hanı, Mençek Hanı, Topçu Hanı, Millet Hanı ve Barutçu Hanlarıdır.

R. 78- Barutçu Hanı
Barutçu Inn.

PUBLIC BATHS

In Urfa there are eight public baths (hamams) left from Ottoman times. Theis names are the Cıncıklı, Vezir, Şaban, Velibey, Eski Arasa, Serçe and Sultan Baths. Ali but the Eski Arasa are open to the public, from 4:00 A.M. to 10:00 A.M. for men and from 12 noon to 6:00 P.M. for women.

The Eski Arasa Bath, on the road from Haşmiye Place to Lake Halil-ür Rahman, is in disuse and great disrepair. Of the others, the most interesting is the Sultan bath in the Ucuzluk Pazarı (Bargain Market) district. Adjacent to this bath on the east is the Keçeciler Hamamı (Feltmakers' Bath) where felt is actually boiled up for manufac ture.

KHANS

Of the many Ottoman caravanserais in Urfa, the best are the Gümrük Han (Customshouse Inn), the Hacı Kâmil Han, the Mençek Han, The Topçu Han, the Millet Han and the Barutçu Han.

R. 79-80- Sipahi Pazarı - Sipahi Bazaar

R. 81- Bedesten - Covered Bazaar

GÜMRÜK HANI

Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman zamanında 1562 yılında Behram Paşa tarafından yaptırılmıştır. Avlusundan Halil-ür Rahman suyu geçmektedir. İki katlı bu hanın üst katındaki odalarda terziler çalışmakta, avlusunda çayhaneler bulunmaktadır.

ÇARŞILAR

Osmanlı döneminden kalma Urfa çarşıları Gümrük Hanı civarında yoğunluk göstermektedir.

BEDESDEN (KAPALI ÇARŞI)

Gümrük Hanın güneyine bitişik, Osmanlı döneminden kalma tarihi bir çarşıdır. Bu çarşıda mahalli kadın ve erkek giysileri, yaşmak, puşu gibi baş örtüleri satılmaktadır.

SİPAHİ PAZARI

Bedestenin batısına bitişik kapalı bir çarşıdır. Bu çarşıda hah, kilim, keçe gibi yaygılar ile Kürk ve Heybe gibi el sanatları ürünleri satılmaktadır.

R. 82- Gümrük Hanı - Customs Inn

THE GÜMRÜK HAN (CUSTOMS INN)

This han or caravanserai was built in 1562 by Behram Pasha in the time of Suleiman the Magnificent. The Halil-ür Rahman Stream runs through its courtyard. On the second story there are tailors' and dressmakers' shops, while in the courtyard there are a number of teahouses.

BAZAARS

Most of the which remains from the Ottoman Urfa bazaars are grouped around the Gümrük Han (Customs).

THE COVERED BAZAAR

This historical Ottoman bazaar is next to the Gümrük Han (Customshouse Caravanserai) on the south. Here local costumes for both men and women are for sale as are various cloths, handkerchiefs and scarves.

THE SIPAHI (CAVALRY) BAZAAR

This is adjacent to the Covered Bazaar on the west, and is also enclosed. Here one may find carpets, kilim and felt rugs, sheepskins and saddlebags.

R. 83- Hacı Kamil Hanı - Hacı Kamil Inn

R. 84- Sipahi Pazarı - Sipahi Bazaar

R. 85- Sipahi Pazarında Alışveriş
Shopping At Sipahi Bazaar

EL SANATLARI

KÜRKÇÜLÜK

Kuzu derisinden yapılan kürkler ve yelekler Kürkçü Pazarında imal edilerek satılmaktadır.

KEÇECİLİK

Keçe, halı ve kilim gibi yere serilen bir yaygı türüdür. Keçe beyaz ve mor (koyu kahve) renkte koyun yünlerinden yapılmaktadır. Çeşitli renklerde boyanmış yünden desenlerle süslenmektedir. Urfa'nın en eski el sanatlarındandır. Keçeci Pazarında ve Keçeciler Hanında yapılmaktadır. Buralarda yapılan ham keçeler, daha sonra keçeci hamamına götürülerek göğüsle dövülmek suretiyle pişirilmekte ve son şeklini almaktadır.

BAKIRCILIK

Eskiden mutfak gereçleri bakırdan idi. Bu sanat dalı günümüzde kahve cezvesi, tepsi, mangal, sürahi gibi turistik eşyalara yönelmiştir.

Bakırcılık sanatı Hüseyniye çarşılarında, Kazancı Pazarında ve Eski Arasa Hamamı yakınındaki sobacı pazarında sürdürülmektedir.

KUYUMCULUK

Yüzük, bilezik, gerdanlık ve küpe gibi altın ve gümüş takıların imal edildiği kuyumculuk sanatı Urfa'da çok eski bir tarihi geçmişe sahiptir.

Bu sanatla ilgili ürünler Yıldız Meydanı civarındaki ve Pamukçu Pazarındaki kuyumcu dükkânlarından satın alınabilir.

R. 86-87
El Sanatları - Handıcrafts

HANDICRAFTS

SHEEPSKINS

Sheepskin vests and other goods are manufactured and sold in the Kürkçü (Sheepskin) Market.

FELTMAKERS

Felt in Turkey is used to make a carpetlike spread for the floor. It is made from white and black sheep's wool dyed in various colors. Feltmaking is one of the oldest handicrafts in Urfa. The raw felt is taken to the feltmakers' bath to be boiled up and pounded to reach its final consistency and from.

COPPERWARE

Although in earlier times all cooking ware was made of copper, today it is found mainly in handled pots for Turkish coffee, trays, braziers, pitchers and other touristic ware.

The making of copper ware goes on in the Hüseyniye Bazaars, the Kazancı Market, and in the Sobacı (stovemakers') Bazaar near the Eski Arasa Hamam (Bath).

JEWELERY

The making of such jewelery as rings, bracelets, necklaces and earrings in gold and silver has an ancient history in Urfa. Today it is for sale in shops around Yıldız Place and in the Pamukçu (Cotton Goods) Bazaar.

R. 88- Dokuma Tezgahı - Weaving loom

R. 89- Karacadağ Kilimi - Karacadağ woven matting

R. 90- Dokuma ipinin hazırlanışı - The preparation of weaving rope

DOKUMACILIK

"Cülha" denilen dokuma tezgahlarında dokunan, "Yamşah" ve "Puşu" denilen baş örtüleri dokumacılık sanatının Urfa'daki en yaygın ürünleridir. Bu ürünler Gümrük Hanı yakınındaki Bedestende (Kapalı Çarşı) satılmaktadır.

TAŞÇILIK

Urfa çevresindeki dağlardan özel bir taş çıkar. Şehrin eski tüm yapıları bu taşlarla yapılmıştır. Süslemeye uygun kolay işlenen bir taştır. Bu yüzden taşçılık gelişmiş ve yaygın bir sanattır.

R. 91- Bakırcılık - Copperware

WEAVING

Among the most prominent woven goods in Urfa are the head scarves known as "yamşah" and "puşu", made on a local type of loom caled the "cülha", They are sold in the Bazaar near the Gümrük Han (Customshouse).

STONEMASONAL

From the mountains around Urfa a special kind of All old buildings are made of his stone. I can easily be decareted.

For this reason stonemasonal increased and widesprend.

R. 92- Taşçılık - Stonemasonal

R. 93-94-95
Eski Çarşılardan Görünümler
Views from the old bazaars

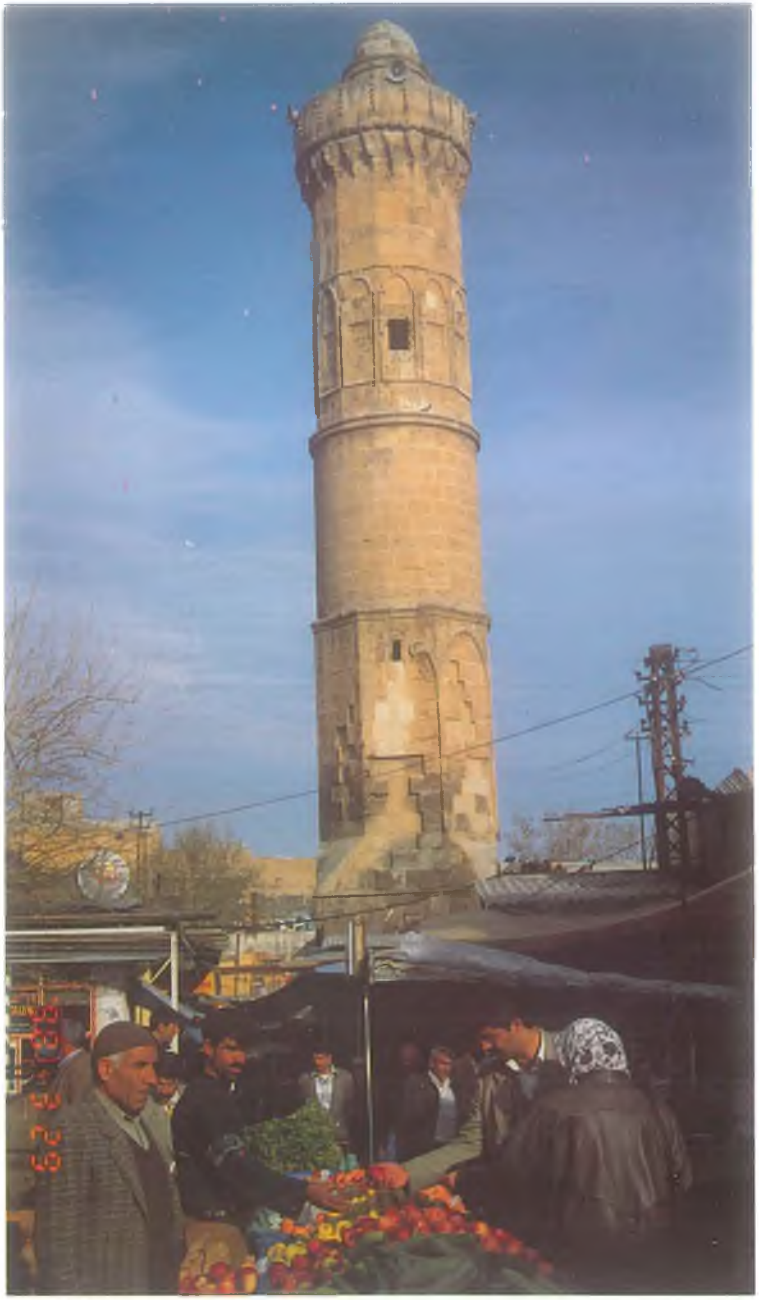

R. 96- Haşimiye Meydanı ve Pazar Camii Minaresi
Haşimiye Square and Pazar Mosque Minarets

R. 97- Şerbetçi - Sherbeter

R. 98- Urfa Biberi - İsot Dükkanı
Urfa pepper Hot pepper shop

R. 99-100-101-102
Acı Kahve - Mırra Takımları
Bitter Caffee - Mirra equipments

R. 103- Kahve Dibeği - Caffee Mortar

Taç - Crown

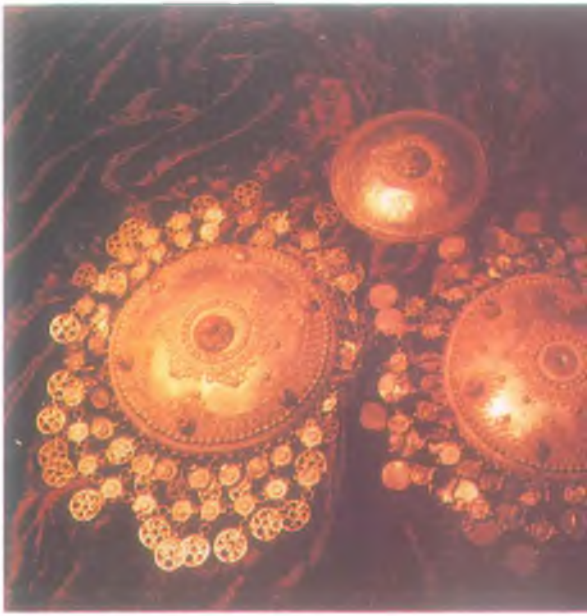

Hamaylı

R. 104-113
Urfa Gümüş Takıları
Urfa's Silver Dresses

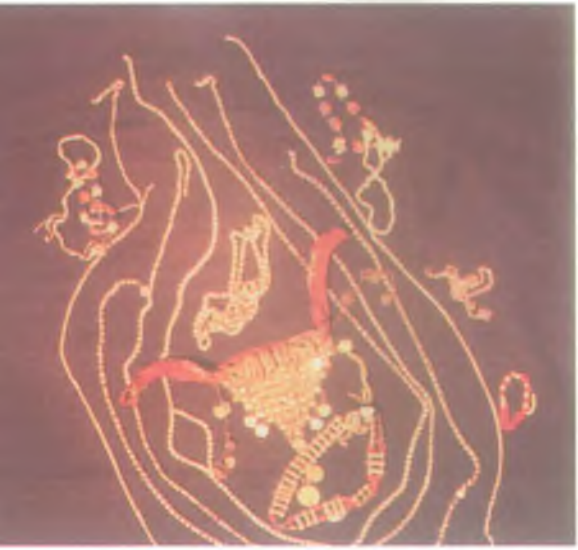

Zincirler - Chains

Enselik - Saç Koru

Kemerler - Girdles

Örük (saç) Bağları

Hamaylılar

Bilezikler - Bracelets

R. 114- ŞUPPİLULİUMA'nın Mührü - Urfa Müzesi
ŞUPPILULIUMA'S Seal - Urfa Museum

URFA MÜZESİ

Müzenin giriş katındaki ilk salonda Asur, Babil ve Hitit çağlarına ait taş eserler sergilenmektedir. Bu eserler arasında, Harran'da bulunan ve Babil Kralı Nabonid dönemine tarihlenen ve üzerinde Nemrut'un ay, güneş ve yıldız tanrılarına dua edişini gösteren stel ilgi çekicidir.

Müzenin ikinci ve üçüncü salonlarında Neolitik Çağ'a ait (M.Ö. 7250-5500) çakmak taşından kesici ve delici aletler, taş idoller, kaplar; Kalkolitik çağa ait (M.Ö.5500-3200) pişmiş topraktan yapılmış boyalı ve boyasız seramikler, mühürler, pithoslar, kolyeler; Eski tunç çağına ait (M.Ö.3200-1800) mühür baskılı küp parçaları, silindir ve damga mühürleri, figürinli kap parçakaları, pişmiş topraktan yapılmış hayvan figürleri, madeni eşyalar, takılar, idoller gibi eserler sergilenmektedir.

Müzenin üst katında yer alan etnoğrafik eserler seksiyonunda; yöreye ait giysiler, gümüş ve bronz takılar, ndan örnekler, Urfa evlerinden getirilmiş süslemeli ahşap kapı ve pencere kanatları, hat eserleri, el yazması Kur-an'ı Kerim'ler ve cam eşyalar sergilenmektedir. Ayrıca Müze bahçesinde Roma ve Bizans devrine ait mozaikler ile çeşitli dönemle ait taş eserler sergilenmektedir.

THE URFA MUSEUM

On its ground floor at the entrance are displayed stone artifacts from the ages of Assyria, Bablylon and the Htites. Perhaps the most interesting is a stele found in Harran and dated as belongig to the prriod of the Babylonian King Nabonid. It shows Nimrod praying to the sun, moon and stars.

In the second and third halls one may see blades, stone idols, and vessels from the Neolithic (7250-5500) B.C.); fired ceramics, seals, pithoses and mecklaces from the Chalcohlithic; and a whole range of artifacts from the Old Bronze Age (3200-1800 B.C.); including fired clya statuettes of animals, metal objects, jewelry, and idols.

The upper floor is devoted to the ethrography of the region. Here there are costumes, silver and bronze jewelery, handicrafts, ornate doors and window shutters from Urfa homes, works of calligraphy, handwritten copies of the Koran, and glass ware.

R. 115- Vitrin

R. 116- Kale yanındaki bir Kaya Mezardaki Mozaik
Mozaic of a Stone Yard near citadel

R. 117-123- Urfa Müzesinden Görünüm - View of Urfa Museum

Dr. Burhan VURAL'ın Urfa ve Harran konulu YAĞLIBOYA TABLO VE GRAVÜRLERİ

1938 yılında Urfa'da doğan Ressam Dr. Burhan VURAL ilk ve orta öğrenimini Urfa'da Tıp öğrenimini İstanbul'da yaptı.

Resim çalışmaları yanında İstanbul Üniversitesinde okurken Ord. Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER'den uzun süre tezhip ve süsleme dersleri de alarak sanatına yeni bir boyut kazandırdı.

Yağlıboya resim, gravür, tezhip ve süsleme dallarında eserler üretmeye devam eden ressamımız Şanlıurfa Belediyesi Remziye Erseven Sağlık Merkezi Baş tabibidir.

Dr. Burhan VURAL'S Oil Paint Pictures and engravings about Urfa and Harran

Dr. Burhan VURAL, who was born in 1938 in Urfa, completed his primary and secondary education in Urfa, and his medicine education in İstanbul.

Beside his drawing studies, he took gilding and decorative lessons for a long time from Ord. Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER, when he was studying in İstanbul University.

He is still making works about drawing, gilding, engraving and decorative. And he is now the chief doctor of (Municipality of Urfa) Remziye Erseven Health Center.

R. 124-145

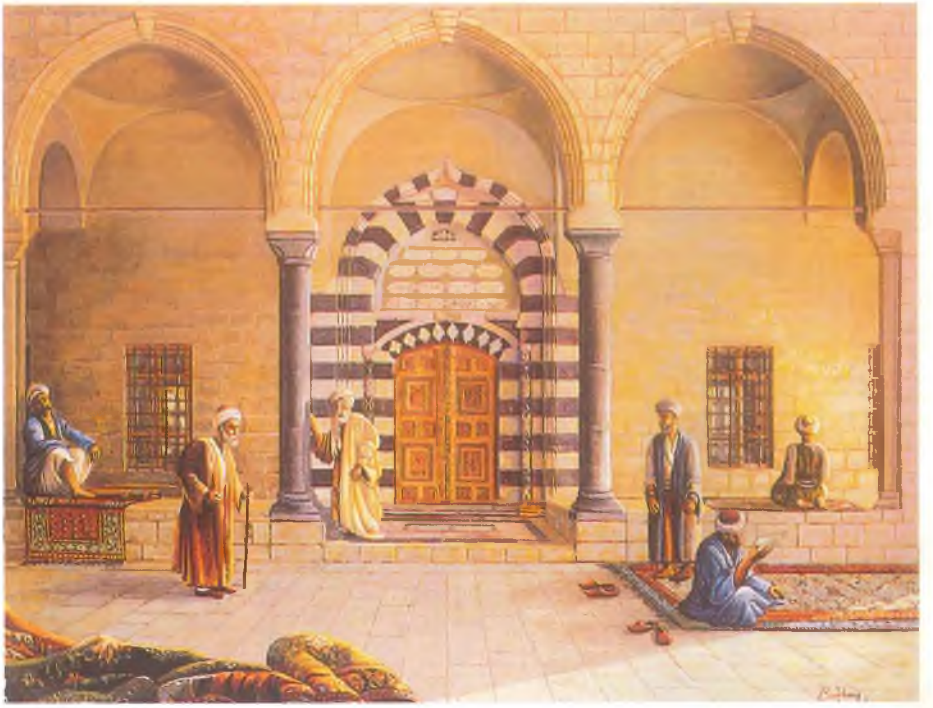

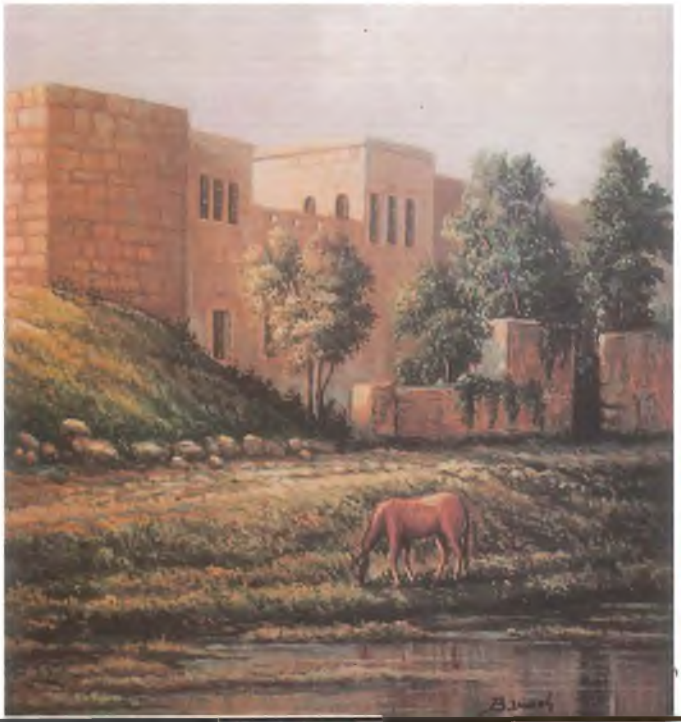

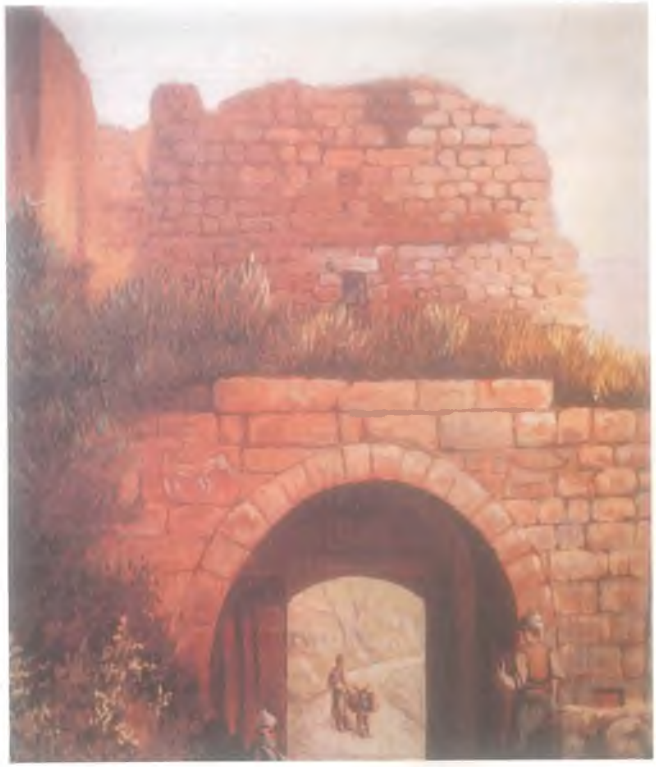

HARRAN

Binlerce yıllık ismi ile anılan, tarihi HARRAN kentinin harabeleri, kendine özgü mimarisi olan Harran Evleri, tarihte önemli din, kültür, bilim, tarim ve ticaret merkezi olma özellikleri ile bilinmeye değer bir şehirdir. Asurlulardan Emevilere bir kaç defa Başkent ve İslami devirde ise M.S. 1272'ye kadar bölgenin yönetim kerkezi olmuştur.

Şanlıurfa'ya 40 km. mesafede kendi adı ile anılan Harran ovasının ortasında Şanlıurfa'ya bağlı bir yerleşim merkezidir.

HARRAN ADI

Harran adına Ebla, Kültepe ve Mari tabletlerinde; "Har-ra-na", "Ha-ra-na", "Ha-ra-an" şeklinde rastlanmaktadır. Arapça'daki "Harr" kelimesi ile de izah edenler vardır. Harran çok kısa bazı dönemlerde Carhai, İjakmessa ve Hellenopolis isimleri ile de alınmıştır.

HARRAN

In history, the ruins of ancient Harran city and the unique houses of Harran, was an important center of religion, culture, science, agriculture and trade. It became the capital city both Assryians and omayyads for several times. And in İslamic era, to A.C 1272, it became the administration center of the region.

It's situated 40 km. to Şanlıurfa, in the middle of a braad plain which bears the same name.

NAME OF HARRAN

We encountered the name of Harran at Ebla, Kültepe and Mari tablets as; "Har-ra-na", "Ha-ra-na", "Ha-ra-an". Some people prononcuate it as "Harr" in Arabic. In some short periods, it was known as Carhai, İjakmessa and Hellenopolis.

R. 146- Harran Ulu Camii - Harran Ulu Mosque

GENERAL PLAN OF HARRAN

1. Anatolia Gate. 2. Aleppo Gate. 3. Rakka Gate. 4. Castle. 5. Baghdad Gate. 6. Mosul Gate. 7. Lion Gate. 8. Great Mosque. 9. Tumulus (Burial Mound). 10. Remains of church. 11. Remains of Mosque. 12. Remains of Mervan House. 13. Tomb of Sheik Hayat-El Harrani. 14. Remains of small Mosque

HARRAN
Hz.İBRAHİM'İN ŞEHRİ

Tarihçiler kentin kuruluşunu Nuh Peygamber'in torunlarından Kaynan'a veya İbrahim Peygamber'in kardeşi veya amcası Harran'a bağlarlar. 13. yüzyıl tarihçilerinden İbn Şeddad, Hz. İbrahim'in Filistin'e gitmeden önce bu şehirde oturduğunu yazmaktadır. Bu nedenle Harran'a Hz. İbrahim'in kenti de denildiğini, Harran'da İbrahim Peygamberin evinin adını taşıyan bir mescidin, onun otururken yaslandığı bir taşın var olduğunu söylemektedir.

HARRAN TARİHİ

Harran tarihiyle ilgili en doğru bilgiler arkeolojik kazılardan elde edilen buluntulara dayanmaktadır ve M.Ö. V bin yıldan beri kesintisiz yerleşim vardır. Harran adına ilk defa, Kültepe ve Mari'de bulunan M.Ö. aynı ait çivi yazılı tabletlerde "Harra-na" veya "Ha-ra-na" şeklinde rastlanılmaktadır. Suriyede bulunan Ebla tabletlerinde ise Harran'dan "Ha-ra-an" olarak bahsedilmektedir. M.Ö. 18. yüzyıla ait bir Mari tabletinde; Harran'daki SİN mabedinde Hitit Kralı ŞUPPİLULİUMA ile Mitanni Kralı MATİVAZA arasında ay tanrısı SİN ile güneş tansırı ŞAMAŞ'un huzurunda bir anlaşma yapıldığından bahsedilmektedir.

R. 147- Ulu-Firdevs Camii / Grand-Firdevs Mosque

HARRAN
THE CITY OF ABRAHAM'S

Historians connect the founding of the city with either Kaynan the grandson of Noah, or with Abraham's brother or uncel Harran whose, name would be homonymous with that of the city. The 13th century historian Ibn Sheddad wrote that before wourneying to Palestine Abraham dwelled in Harran. He says that for this reason it is known as the city of Abraham, that there is a maswid called the house of Abraham, and a stone sitting upon which he waxed into old age.

THE HISTORY OF HARRAN

The most accurate data regarding Harran's history are of course obtained through archaelogical excavation. The name Harran is first encountered on cuneiform tablets from Kültepe and Mari dating from the early 2 nd millenium B.C., where the city is referred to as "Har-ra-na" or "Ha-ra-na" The Ebla tablets found in Syria, on the other hand, give us the pronunciation "Ha-ra-an." Then in the mid-2nd millenium, Hittite tablets contain a treaty made between that kingdom and the Mitanni, in which the Moon God (Sin) an Sn God of Harran are called to witness.

Bu tarihi belgelerden anlaşıldığına göre, Harran adı 4.000 yıldan beri değişmeden günümüze kadar gelmiştir. Harran adı, Sümerce ve Akat'ça "Seyahat Kervan" anlamına gelen "Haran-u" dan gelmektedir. Bazı kaynaklar bu kelimenin kesişen yollar veya çok şiddetli sıcak anlamına geldiğini de kaydetmektedirler.

Harran, Kuzey Mezopotamya'dan gelerek batı ve kuzey batıya bağlanan önemli ticaret yollarının kesiştiği bir noktada bulunmaktadır. Bu özelliğinden dolayı Harran, Anadolu ile sıkı ticaret ilişkileri bulunan Asur'lu tüccarlarında önemli uğrakyerlerinden biri idi. Anadolu'dan Mezopatamya'ya Mezopotamya'dan da Anadoluya olan ticaret binlerce yıl Harran üzerinden yapılmıştır. Bu da zengin ve köklü bir kültür birikiminin oluşmasına neden olmuştur.

Harran; Ay, Güneş ve gezegenlerin kutsal sayıldığı eski Mezopotamya putperestliğinin (Sabiizm) önemli merkezi olması yönüyle de ünlü idi. Bu nedenlerdirki Harran'da Astronomi ilmi çok ilerlemiştir.

Asur, Babil ve Hitit devirlerinden beri Harran'da süregelen Sabiizm varlığını M.S. XIII. yüzyıla kadar sürdürebilmiştir. Bu nedenle Hristiyanlar Harran'a Putperest şehri anlamına gelen "Hellenopolis" adını vermişlerdir. Dünyadaki üç büyük felsefe ekolünden birisi "Harran ekolü"dür. Harranda birçok büyük bilgin yetişiştir. Devrin en büyük Matematikçilerinden, Tabiplerinden ve Yunan filozoflarının eserlerini Arapçaya çevirenlerden 821 doğumlu sabit bin Kurra, Dünyadan Ay'a olan uzaklığı doğru olarak hesaplayan Battani (Avrupalılar Albetegni ve Albatainus derler), Yunun filozoflarının maddenin bölünebilen en küçük parçasının (atom) parçalanamaz olduğuna dair iddialarını kabul etmeyen, oysa bölünmez kabul edilen bu parçanın müthiş bir enerji ile parçalanarak Bağdat gibi bir şehri yıkabileceğini söyleyen ve böylece Atom'un mucidi sayılan Cabir bin Hayyan, Şeyhülislam İbni Tey-

This historical evidence indicates that the name Harran has remain unchanged down to our day since at least 4.000 years ago. The name cornes from Sumerian and Akkadian "Haran-u", meaning "journey" or "caravan" Sorne would have the name ran his capital.

At any rate, there is no question that Harran stood at the junction of trade routers coming from Northern Mesopotamia and leading west and northwest. It was thus an important spot in the travels of Assyrian mercharts, who had frequent dealings with Anatolia. For thousands of years trade from Mesopotamia to Anatolia and vice versa was carried out by way of Harran, leading to the establishment here of a rich, varied and deeply, rooted culture.

Harran was an important center of Mesopotamian idolatry, known as Septemism, which worshipped the sun, moon and planets. For this reason the science of astronomy was quite advanced here. Even through Urfa was one of the most important focuses of early Christianity, Septemism had existed here since the times of the Assyrians, Babylonians and Hittites, and continued to do so until the 9th century A.D. For this reason Christians called the city Hellenopolis, in sign that it was still pagan.

One of the world's theree major schools of philosophy is that associated with Harran, out of which came a number of sages. Sabit bin Kurra (b.821), one of the greatest mathematicians and medical doctors of his age, and who translated the Greek philosophers products into Arabic, came out of the learning institutions of Harran. Another, Albatanius, correctly calculated the distance from the Earth to the Moon. Jabir bin Hayyan rejected the distance from the Earth to the Moon. Jabir bin Hayyan rejected the doctrine of lonian philosophy which held that the smallest unit of matter, the atom, was indivisible. Rather, he maintained, it is not only divisible, but if divided would release eno-

miye Harran'daki okullarda yetişmiş dünyaca ünlü bazı alimlerdir. Hanbeli Mezhebeninde önemli bir merkezi durumundadır.

Emevi hükümdarlarından II. Mervan, Harran'ı devletin başkenti yapmıştır. Emevi Yönetimi 750 yılında Abbasilere yenilerek Harranda sona ermiştir. Abbasi hükümdarı Harun Reşit zamanında kurulan "Harran Üniversitesi" dünyada büyük bir ün kazanmıştır.

Fatimiler, Zengiler, Eyyübiler ve Selçuklular gibi İslam Devletlerinin yerleşmelerine sahne olan Harran, 1260 yılı başlarında Moğollar tarafından işgal edildi. 1272 yılında Moğallar burayı ellerinde tutamayacaklarını anlayınca Harran'ın Camiini, surlarını ve kalesini yıkıp yakarak kenti tahrip ettiler. Bundan sonra Osmanlı döneminde dahi Harran eski parlak günlerine bir daha dönemedi.

Harran, Cüllab ve Karakoyun ırmaklarının suladığı bir ovada kuzey Mezopotamyada kurulmuştur. Harran ovası bir ağ gibi su kanalları ile örülmüş bir tarım sahası idi. 1184 yılında Harran'ı ziyaret eden seyyah İbni Cübeyr, burasının gölgelik ve ağaçlık olduğunu, çeşitli mevye ve sebzelerin yetiştiğini ancak uzun süren bir kuraklık sonucunda da harap olduğunu söylemektedir.

13. yüzyıla ait seyahatnamelerde Harran'da 4 medrese (Üniversite), bir Hastahane, 1 düşkünler yurdu ve 8 hamamın bulunduğundan söz edilmektedir.

R. 148- Harran Kalesi - Harran Castle

ugh energy to devastate a city the size of Baghdat: certainly a foresightful prodiction. And the religious doctor Şeyhülislam İbni Teymiye also received his training in Harran.

In 750 the Umayyads were defeatey by the Abbasids and their empire in Asia came to an end. The university founded at Harran during the reing of the Abbasid Harun Rashid became famous throughout the known world.

Harran knew the rule of a number of Islamic states - the Fatimids, Zangids, Eyyubids, and Seljuks - before being overrun by the Mongols in 1260. In 1270, realizing that they would be unable to hould the city, the Mongols destroyed the Harran Mosque, the defensiye walls and the castle, as well as laying waste the rest of the city. Harran never regained its splendor, even under the Ottomans.

Harran was built in a northern Mesopotamian plain watered by the Cüllab and Karakoyun stream Rivers. Indeed, it was irrigated by a whole network of canals and thus ideal or farming. İbni Jübeyr, a traveler who visited Harran in 1184, reports that it had been shady and full of trees, and rich in fruits and vegetables. But he says that a long period of drought had laid it waste.

13th - century travelers tell us that there were four madrasahs (theological colleges), a hospital, a home for the elderly and eight public baths in the city.

Bugün Cüllab ve Karakoyun ırnakları kurumuş olduğundan, Harran sudan ve yeşilden mahrum bir ovanın ortasında 5000 yıllık tarihi ile ayakta durmaktadır. Tipik evleri, höyüğü, kalesi, şehir surları ve çeşitli mimari kalıntıları, geceleyin göz yüzünde pırıl pırıl yıldızları ile turistlerin büyük ilgisini çekmektedir. Atatürk Barajı ve Urfa Tünelleri vasıtasıyla Harran Ovasına akıtalacak olan Fırat Nehri, Harran'ı tarihteki yeşil ve verimli günlerine kavuşturacaktır.

Today the Cüllab and Karakoyun stream have dried up. Five thousand years old, Harran stands in the middle of a plain thirsting for water. But its unusual houses, its burial mound (tumulus), its citadel and defensive walls plus various antiquities, taken together with a beautiful night sky, bring thousands of tourists every year. The Atatürk Dam and Urfa conduit will bring the waters of the Euphrates to make plain green and fertile once egain.

R. 149-150
Harran'dan Taşlar
Stones from Harran

HARRAN EVLERİ

Harran'ın en çok ilgi çeken yanı küllah biçimindeki konik kubbeli tipik evleridir. Harran denilince hemen bu evler akla gelir. Harran harabelerindeki antikmimari kalıntılardan toplanan tuğlalarla köylüler tarafından yapılan bu evler, kare bir alanın üzerini örten küllah biçiminde bir kubbeden oluşmaktadır. Yanyana gelen tek kubbeler iç kısımda kemerlerle birbirlerine bağlanmış ve içeride geniş bir oturma mekanı elde edilmiştir. Bölgenin iklimine uyumlu olan bu evler yazın serin kışın sıcaktır.

Harran'ın bu evlerinde tavukların daha çok yumurtladığı, at gibi bazı hayvanların daha uysal olduğu, kuru soğanların daha çabuk filizlendiğini, yiyeceklerin bozulmadığı halk arasında söylemektedir.

HOUSES OF HARRAN

The greatest tourist attraction in Harran are its extremely unusual, beehive-shaped homes, the like of which is not encountered anywhere else in the world. The local people have built these homes of bricks gathered from the ruins, erecting conical domes over square ground plans. Adjacent domes are joined on the inside by arches, making for plentiful living space. This architecture is eminently suited to the climate, providing warmth in the winter and coolness in summer.

The villagers say that hens lay more eggs, horses and other animals are gentler, onions spout more quickly, ad vegetables last longer these houses.

R. 151- Harran Evleri - Houses of Harran

R. 152- Harran Evleri - Houses of Harran

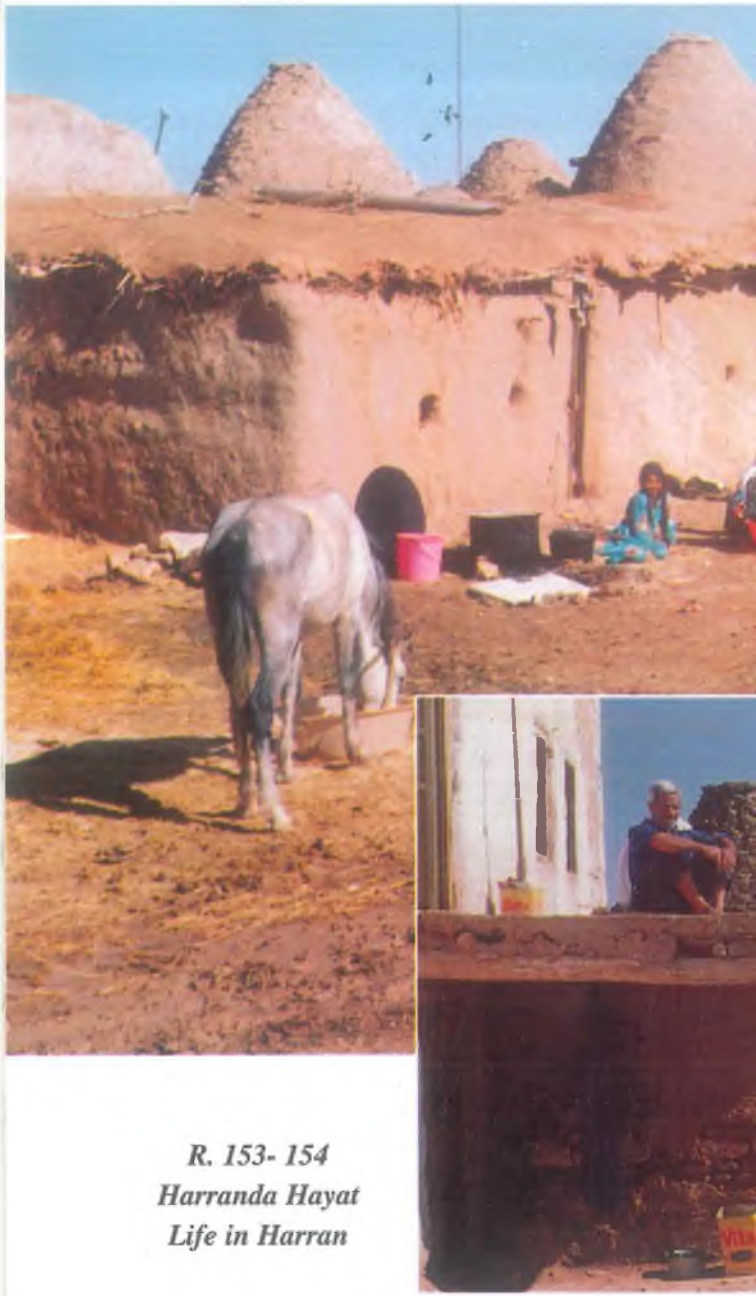

R. 153- 154
Harranda Hayat
Life in Harran

ŞEHİR SURLARI

Harran'ı çevreleyen, yaklaşık 4 km. uzunluktaki şehir surları bugün görülebilir bir şekilde ayakta durmaktadır. 187 adet burcu bulunan surların; Batıda Halep Kapısı, kuzeyde Anadolu Kapısı (Rum Kapısı), doğuda Aslanlı Kapı, Musul Kapısı ve Bağdat Kapısı, güneyde Rakka Kapısı olmak üzere toplam 6 kapısı vardır. Bu kapılardan Halep Kapısı ayakta olup diğerleri yıkılmıştır.

HARRAN KALESİ

Kentin güneydoğusundan yer alan Harran Kalesi şehir surlarına bitişik olarak inşa edilmiştir. Çeşitli dönemlerde hükümdarlık sarayı olarak kullanılan üç katlı kale yer yer yıkılmış bir durumdadır. 1059 yılında İslam Devletlerinden Fatimiler tarafından restore edilerek yenilenen Harran Kalesinin esas inşa tarihi bilinmemektedir.

MECMA KAPISI

Harran'ın kapılarından birinin adının MECMA KAPISI olduğu kaydedilmiştir. Bu kapının üzerinde de şöyle bir sözün yazılı olduğu belirtilmiştir.

"MEN AREFE TE'ELLEHE"
KENDİNİ BİLEN İLAHİLEŞİR.

AZER'İN HEYKELLERİ

Bazı kaynaklar, Harran'da Hz. İbrahim'in babası Azer'e ait olan heykellerin olduğu 4 depodan bahsederler ve yerlerini tarif ederler.

R. 155- Halep Kapısı / Aleppo Gate

CITY WALLS

The wals around the city perimeter of some four kilometers are intact enough to be worth seeing. The walls had 187 watchtowers and six gates: The Aleppo Gate on the west, the Anatolian or Rumelia Gate on the north, the Lion, Musul and Baghdad Gates on the east, the Rakka Gate on the south. Only the Aleppo Gate remains standing today.

HARRAN CASTLE

The castle, to the southeast of the city, is built adjacent to the city walls. Of three storeys, and in party ruined, this castle served at various times to house the rulers of the realm. The date of its original construction is unknown, although in 1059 it was restored by the Fatimids and put into use again.

MECMA GATE

It's noted that one of the gates of Harran is called as Mecma Gate, and there is a statement written on the gate saying;

"The man who knows himself becomes divine"

STATUES OF AZER

Some resaurces tells about the statues of Prophet Abraham's father Azer, which are in 4 stores and describes the places of stores.

R. 156- Harran Kalesi / Harran Castle

FİRDEVS CAMİİ - HARRAN ULU CAMİİ

Harran Höyüğünün kuzey doğu eteğinde yer alan Ulu Cami, Emevi Hükümdarı II. Mervan tarafından 744-750 yılları arasında yaptırılmıştı. Bazı kaynaklar-

PARADİSE MOSQUE HARRAN ULU (GREAT) MOSQUE

The Ulu Mosque of Harran, on the south slope of the tumulus, was builty by the Umayyad ruler Mervan II between A.D. 744 and 750. It is sometimes referred to

R. 157- Harran Ulu Camii: Doğu Kapısı - Harran Ulu Mosque: East Gate

da "Cami-el Firdevs" (Cennet Camii) veya "Cuma Camii" olarak da geçer. Harran Ulu Camii Anadolu'nun en eski, en büyük ve en zengin taş süslemeli camii idi.

Mihraba paralel üç sütun sırasıyla dört sahına ayrılmış olan caminin kubbesinin bulunmadığı, üzerinin tamamının ahşap çatıyla örtülü olduğu, bir yangın neticesinde bu örtünün çöktüğü arkeolojik kazılardan elde edilen buluntulardan anlaşılmaktadır.

Bugün caminin kitabeli doğu duvarı, kıble duvarı, mihrabı, cami iç mekânına giren orta kemeri ve kare gövdeli minaresi ayaktadır. Zengin taş süslemeli çok sayıdaki sütun başlığı ve kemer taşları gibi mimarı parçalar caminin kalıntıları arasındadır.

as the Mosque of Paradise or the Friday Mosque. This, the oldest mosque in Anatolia, was at one time also the largest and the most richly ornamented in stone carving.

The mosque was divided into four by a row three columns parallel to the prayer niche. Archaeological exploration reveals that there was never a dome; rather, the roof was entirely covered by timber and collapsed during a fire.

Still standing today are the inscribed east wall, the wall facing Mecca, the prayer niche, the central arch of the interior and the square minaret. Among the ruined portion are many capitals and arch - stones.

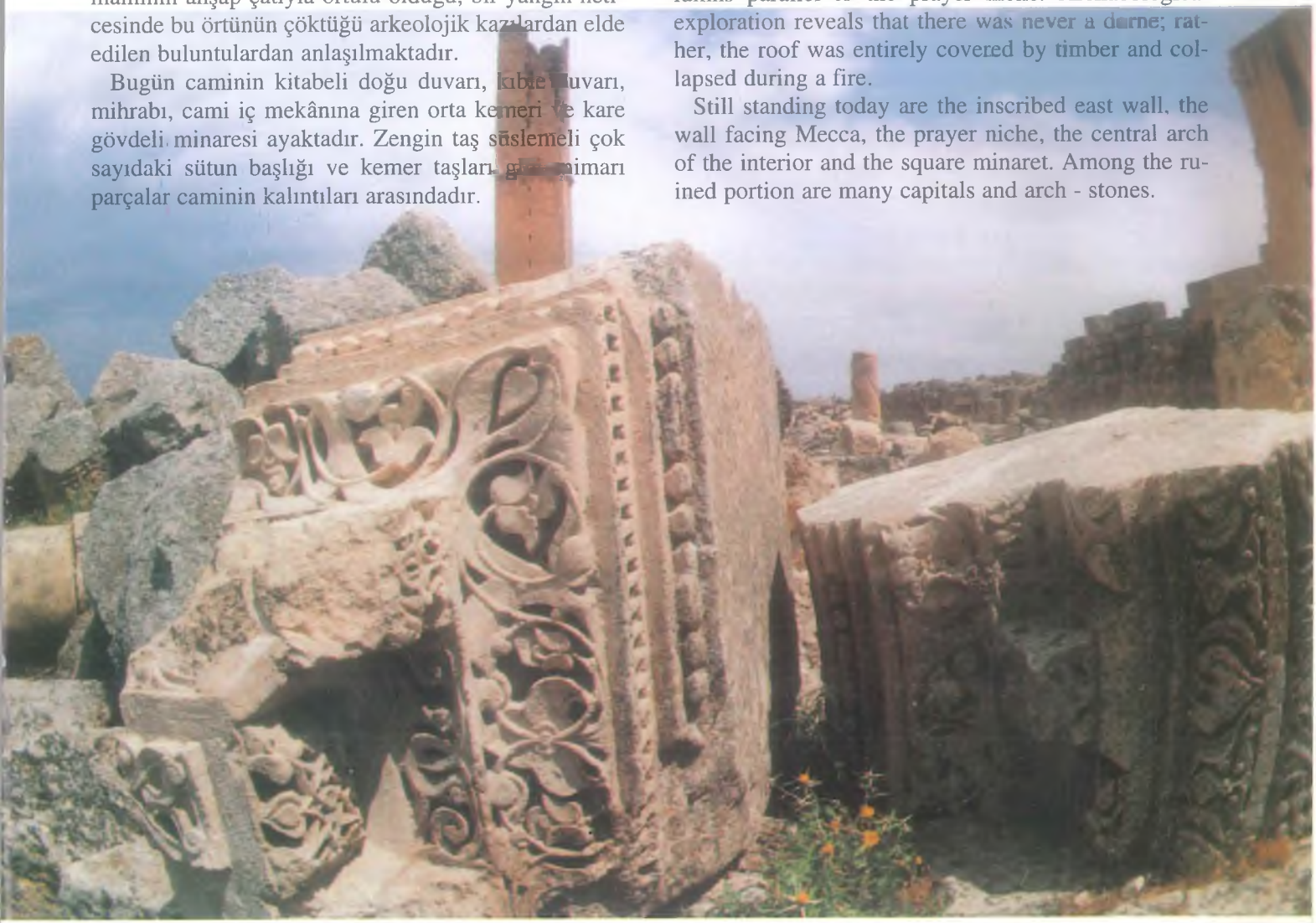

R. 158 - Harran Ulu Camii - Harran Ulu Mosque

HARRAN HÖYÜĞÜ

Tel İbrahim-İbrahim Tepesi

1885 tarihli Halep salnamesinde bu tepe Tel İbrahim diye adlandırılır.

Harran kentinin ortasında yer alan höyükte, ilk arkeolojik araştırmalara 1951 yılında Türk İngiliz ortak çalışmalarıyla başlanılmıştır. O tarihten 1983 yılına kadar bu tarihi kente ilgisiz kalınmıştır.

HARRAN KAZILARI

1983 yılında Arkeolog Dr. Nurettin Yardımcı başkanlığında kazılar yeniden başlamıştır. Önce kale ve çevresi temizlenmiştir. Burada Emevi, Eyyubi ve Selçuklulara ait seramik ve sikkeler bulunmuştur. Firdevs (Ulu) Camii ve çevresi temizlenmiş ve Babil Kralı Nabonid'e ait bir stel bulunmuştur. Diğer bir buluntu ise birçok adak kitabesinden birisidir. Kral Nabonid (M.Ö. 555-539) Sin Mabedinin yapılışı ile ilgili kitabedir. Ayrıca çok sayıda eski ve orta tunç çağına ait pişmiş toprak figürler, taş ağırlıklar, öğütme taşları ve bronz eserler bulunmuştur.

İslami devirlere ait sikkeler, çok kaliteli sırlı ve boyalı seramiklerde bulunmuştur.

7. yy.'dan 13. yy.'la kadar olan islami devirlere ait yapılardaki açmalarda ise; dar sokaklar bitişik nizamlı avlulu evler ile kent kalıntısına ulaşılmıştır. Hemen her evdeki su kuyuları, kanalizasyon sistemleri, basamaklı ve kapak taşlı tuvaletler, banyo odaları, değirmenleri, zahire depoları ile düzenli ve ihtişamlı bir şehir ve mimari ile karşılaşılmıştır.

R. 159

THE HARRAN TUMULUS (BURIAL MOUND)

The first archaeological investigation of the tumulus in the center of Harran was carried out in 1951 in a joint Turco-British project. More than thirty years would go by begore excavation was resumed.

EXCAVATIONS OF HARRAN

At 1983, excavation work restarted by a team with the leadership of archhaelogist Dr. Nurettin Yardımcı. First, the castle and the area around it, was cleared. Some coins and seramics was found here which belong to Omayads, Eyyübi and Seljukiyans. Firdevs (Great) Mosque and the area around it, was cleared and a stel of the King of Babil, Nabonid, was found. Another foundling is, one of the epitaph of votive affering. It's about the built of King Nabonid (B.C. 555-539) Sin Temple. Beside this, lots of earthenwares, bronz and stone figures which belong to the early, middle and bronz ages.

Coins and high quality painted seramics of Islamic period were found.

At the excavations, a magnificant city was found which was built at 7 th century to 13 th century, by Islamic cultures. In this city, there was narrow streets, close houses with courtyard and the ruins of the city. At most, each house had water jells, systems of sewers, toilets with stairs, bathrooms, mills and stores.

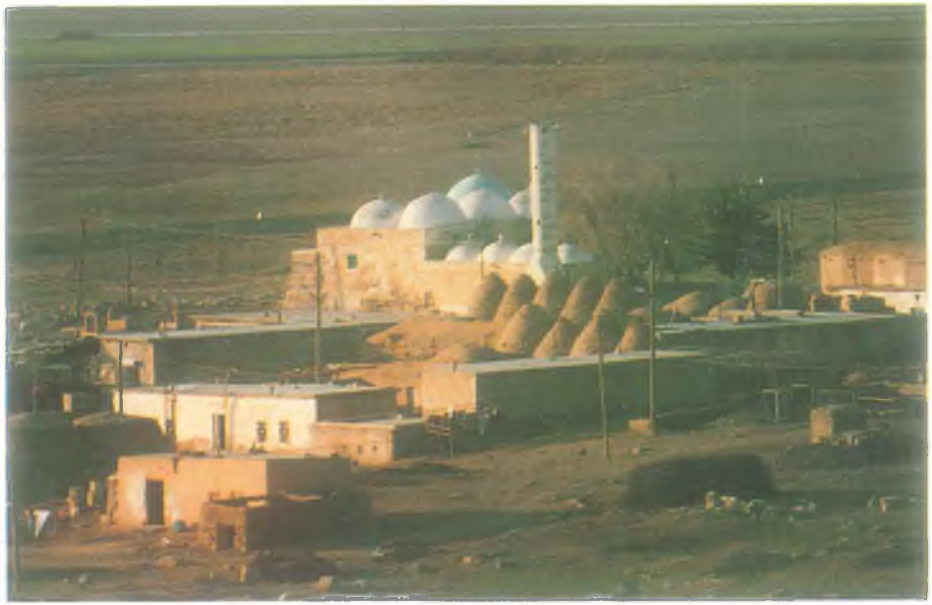

SHEIK HAYAT-EL HARRANI

Sheik Hayat-el Harrani was one of Moslem veli (saint) and scholers of the 12th century wh died in 1185. His tomb was constructed ten years later in the cemetery outside the city walls of Harran on the southeast. Many visitors come to see it every year-some say that Abraham's father is also buried here.

R. 160- Şeyh Hayat El Harrani Türbesi / The Tomb of Sheik Hayat El Harrani

ŞEYH HAYAT-EL HARRANİ

Şeyh Hayat-el Harrani 12. yüzyılda yaşamış İslam veli ve alimlerindendir. Sağlığında kendisini birçok hükümdar ve komutan ziyaret etmiştir. M.S. 1185 tarihinde Harran'da vefat edince türbesi 1195 tarihinde Harran surlarının kuzeybatı dışarısındaki mezarlığa inşa edilmiştir. Türbe çok sayıda ziyaretçi çekmektedir. Hz. İbrahim'in babası Azer'in de buraya defnedildiği söylenmektedir.

R. 161- Şeyh Hayat El Harrani Türbesi / The Tomb of Sheik Hayat El Harrani

ÖREN YERLERİ

Aynı yol güzergahında bulunan ve bir günlük turla gezilmesi mümkün olan Harran, Han-el Bağrur, Şuayb Şehri, Soğmatar Harabeleri ve Eyyüb Nebi Köyü Urfa'daki ören yerlerinin en önemlileridir.

HAN-EL BA'RÜR KERVANSARAYI

Selçuklu dönemine ait olan bu kervansaray Harranören yerinin 20 km doğusundaki Göktaş köyünde bulunmaktadır. Yolu şose olup otomobil ve otobüsle gidilebilir.

Kervansaray'ın kuzey cephesindeki portal kitabesinde 1128-1129 tarihinde El Hac Hüsameddin Ali Bey İmad Bin İsa tarafından yaptırıldığı yazılıdır.

Ticaret kervanlarının konaklaması için inşa edilmiş olan Han-el Barür klasik Selçuklu kervansarayları planındadır. Kervansaraya giriş kuzey cephesindeki anıtsal portaldan olmaktadır. Giriş eyvanının sağında mescit, solunda muhafız odası bulunur. Kare avlunun etrafı ahırlar, kışlık ve yazlık odalarla çevrilmiştir. Kuzey batı köşesinde ise hamam bulunmaktadır.

Düzgün kesme taşlardan bir kale görünümünde inşa edilmiş olan bu tarihi yapı günümüzde harab bir durumdadır. Ancak bir bölümü ŞURKAV tarafından restore edilmiş ve mescidi de ibadete açılmıştır.

R. 162- 163
Han-El Ba'rur
The Han-El Ba'rur Caravanserai

ANCIENT RUINS

It happens that the most important sites all lie along the same route, and can be visited in a single day's tour. These are Harran, Han-el Bağrur, the city of Şuayb, the ruins of Soğmater, and the village of Eyyüb Nebi.

THE HAN-EL BA'RÜR CARAVANSERAI

This Seljuk caravanserai is 20 kilometers east Harran in the vilage of Göktaş. The road is well-paved and one may go by car or by bus.

The portal inscription on the north side states that it was built in 128-1129 by El Hadj Hüsameddin Ali Bey Imad Bin Isa.

The Han-el Ba'rür, built to lodge the trade caravans that passed along this route, conforms to the classical Seljuk plan for caravanserais. The etrance is a via monumental portal on the north side. To the right of the entrance exedra there is a masjid, and to the left a room for guards. The central courtyard is surrounded by stables and rooms for either summer or winter lodging. In the northwest corner there is a hamam or bath.

This caravanserai, originally handsomey construted of rectangular stone blocks, is today unfortunately in great ruin. But one part is restored by ŞURKAV and its mosjit is opened for worship.

ŞUAYB ŞEHRİ

Harran'a 45 km, Han-el Ba'rür Kervansarayına 25 km. mesafede tarihi bir kent kalıntısıdır. Yapıların bazı duvar ve temel kalıntıları ile; Tarihi kentin etrafını çeviren surların yer yer izleri günümüze kadar gelmiştir.

Cadde ve sokak planında yüzlerce mağaranın üzerine kurulmuş iki tabakadan oluşan bir kent iken tamamen yıkılmış haldedir. Şehrin en yüksek noktasında bir mabed ve yönetim binası olabilecek bir yapı ve çevresinde bir kaç adet yapının kalıntısı tüm görkemi ile ayaktadır.

Yüzlerce mağaradanbiri de Hz. Şuayb'ın makamı olarak bilinmekte ve ziyaret edilmektedir. Kentin eski devirlerine ait mezarlığı ise belirgin bir şekilde görülmektedir.

R. 164- Şuayb Şehrinden Bir Görünüm
A viev of jethros City

THE CITY OF JETHRO

It is an ancient city. 45 kilometers from Harran and 25 kilometers from Han-el Ba'rür Caravanserai. Remains of some walls, foundations and the walls that surrounded the ancient city can still be seen in places.

In the street plan, it was seen as a city that built an hundreds of caves but now it's a ruin. A tumulus and an administration building at the central of the city and remains of some buildings around this is still standing.

A cave home among the ruins of Jethro attracts many visitors as the place of the Prophet Jethro. We can easily see the graveyard of the city's ancient times.

R. 165- Hz. Şuayb Mağarası
The Cave of Prophet Jethro's

R. 166- Şuayb Şehri - The City of Jethro

SOĞMATAR

Harran'a 60 km. Şuayb Şehrirne 15 km mesafededir. Soğmatar'da bir höyük ve bunun üzerinde bir kalenin duvar ve burç kalıntılrı ile köy içerisinde tapınak kalıntıları bulunmaktadır.

Kökü Harran Sin kültürüne dayanan Sabiizmin ve baştanrı Marilaha'nın kült merkezi olduğu bilinen Soğmatar ören yerinin en önemli kalıntısı ibadet edilerek kurban kesilen açık hava mabedidir. Kayadan oyma bu mabedin duvarlarında o dönemden kalma yazılar ve gezegenleri tasvir eden insan röliyefleri ve yazıları işlenmiştir.

Soğmatar'da Roma devrine ait çok sayıda kaya mezarı bulunmaktadır. Ayrıca köyün kuzeybatı kesimindeki tepeler üzerinde üç tane anıtsal mezar bulunmaktadır.

Hz. Musa'nın asasını bıraktığı bir oyuk ile davarlarına su temin ettiği kuyu olmak üzere iki makama sahiptir.

SOĞMATAR

Soğmatar is 60 kilometers from Harran and 15 kilometers from Şuayb along a well -paved road suitable for travel by automobile or bus. It was occupied during the I st and 2nd centuries A.D. There is a tumulus (burial mound) surmounted by remains of the walls and watchtowers of a 2nd - century castle. Within the village there are all the remains of a temple.

Soğmatar was the center of Septemism, which at heart involved the worship of the Harran Moon God Sin, and also of Marilaha. Thus the most impartant remain, is of an open- air temple where this god and the sacred planets were warshipped and sacrifices made. Hewn out of rock, the temple has writings on its walls along with human figures in relief representing the gods are found on the rocks of the hill to the west of the castle.

There are many rock tombs in Soğmatar dating from Roman times, and three monumental tombs top the hills in the northwestern quarter of the vil-lage.

Soğmatardan anıtsal mezarlardan görünüm. Soğmatar: View of rock tombs.

R. 167- Square building

R. 168- Cylindirical building

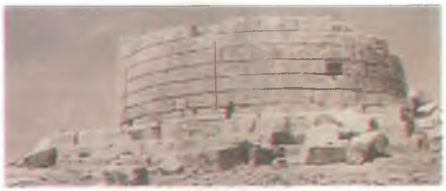

R.169- Cylindirical building on square base

R. 170-171- Soğmatar Kalesinden Görünüm - View of Sogmatar Citadel

R. 172-173-174- Muhammedi Han - Muhammedi Khan

R. 175- 176- Çimdin Kale / Çimdin Castle

EYYÜB NEBİ KÖYÜ

Urfa-Mardin yolunun 85. km.sinde Viranşehire 5 km kala kuzeye sapılır. 15 km sonra Eyyüb Nebi Köyü'ne ulaşılar. Burada Eyyüb Peygamber Türbesi, Hanımı Hz. Rahme Türbesi ve Hz. Elyasa Peygamber Makamı bulunmaktadır. Bir peygamberler köyüde denilebilir.

Bu makamlar önceleri vali sn. Z.Akbulut ve Ş.Harput zamanında ve ŞURKAV imkanları ile restorasyon ve çevre düzenlemeleri yapılıyordu. Sonra Turizm Bakanlığı da çalışmada destek olarak bir projede hazırlatmış ve halen uygulama çalışmaları devam etmektedir.

HZ. EYYUP TÜRBESİ

Urfa'da yaşayan Hz. Eyyup çiftçilik ve hayvancılık yapmakta idi. Bu geniş arazilerin onun çiftliği olduğu düşünülmektedir. Vefatında buraya defnedilmiştir. Türbesi köyün içindedir.

THE VILLAGE OF EYYÜB NEBI

Leaving, Soğmatar, take the highway toward Mardin and turn noth 5 kilometers before Viranşehir. A 15 kilometer drive along a gravel road will bring you to the village of Eyyüb Nebi, where the tombs of the prophet Job, his wife Rahme and the prophet Elija await the visitor.

While at first restoration and environment arrangements at these places are being done with possibilities of provincel (at the time of mr. Z.Akbulut and mr. Ş.Harput) and ŞURKAV at the supervision of aısthor of this book, a proje was prepared as a support by Tourism ministry and still appyications are going on.

THE TUMB OF PROPHET JOB

Prophet Job who lived in Urfa, was a farmer and was working at cattle - dealing. It's thought that these fields were his farm. His Tumb is in the village.

R. 177-178-179
Hz. Eyyüp Türbesi - Prophet Job's Tomb

HZ. ELYESA

Uzun yıllar süren bir seyahat sonrasında Hz. Eyyub'un bulunduğu bu mevkiye gelmiştir. Ancak ona yaklaştığının farkına varmamıştır. Yaşı da ilerlediği için Allah'tan vefatını dilemiştir. Hz. Elyesa'da HZ. Hızır, Hz. İlyas ve Hz. İsa gibi hayatı farklı bir şekilde sona erenlerdendir. Bu makam Eyyup Nebi köyündedir.

HZ. RAHME

Hz. Eyyub'un hastalığı süresince hizmet eden ve bağlılığını sürdüren eşidir. Hz. Yusuf'un kızı veya oğlunun kızı olduğu söylenir. Türbesi Köyün kuzeyindedir.

PROPHET ELİJA

After long years of travelling, he was arrived to the village of Prophet Job, without realizing it. By this time, Elija became an old man and prayed to God to take his soul. He is the one who died in a different way as Prophet Hızır, Prophet İlyas and Prophet Jesus.

HZ. RAHME

The wife of Prophet Job who served him during his illness and continved her devotion to him. It is narrated that she is the daughter of Prophet Yusuf or his son's daughter. Her tomb is at the north of the village.

R. 180-184- Hz. Elyasa Türbesi - Hz. Rahme Türbesi - Hz. Elyesa's Tomb - Hz. Rahme's Tomb

AYN ELÜRUS

"Düğün Gözü" anlamına gelen bir su kaynağı ve gölcüktür. Urfa'nın 50 km güneyinde, Harran'ın 20 km. güney batısında, Akçakale ilçesindedir. Yolu asfalttır. Yarısı Türkiye'de diğer yarısı Suriye'de kalmuş olan bu su kaynağı vaha görünümündedir. Hz. İbrahim ile Hz. Sare Haleb'e geçerken bu konaklama yerinde evlenmişlerdir. Bu nedenle buraya Düğün Gözü anlamında Aynelürus denilerek halk arasında anlatılagelmiştir. Gölün bir diğer adı ise "Aynhalilürrahman"dır. Bu da Halil-ür Rahman kaynağı ve gözü demektir.

HZ. YAKUB'UN MAKAMI

DEYR YAKUB - NEMRUDUN TAHTI

Halk arasında "Nemrudun Tahtı" olarak bilinir. Eyyüb Peygamber Makamının güney batısındaki dağlık bölgededir. Eyyüb Peygamber Makamından yürüyerek 45 dakikada gidilebilir.

Burada, eski bir tapmak, Kaya Mezarları, Sarnıçlar ve bir anıt mezar vardır. M.Ö.I. yüzyıla ait bu anıt mezarın üzerindeki kitabede; Abgar Manu oğlu Aryo'nun karısı Ameşşemes adına yaptırıldığı yazılıdır.

1890 tarihli Halep Salnamesi burasının bir manastır olduğunu söyler. Ancak adının DEYR YAKUP olmasını: Böyle isimlendirilmesinin sebebi Hz. Yakup Peygamberin buralardan geçişinde bir gece orada kalmaları ve misafir olmaları imiş diye nakleder.

R. 185- Nemrudun Tahtı - Deyr Yakub

AYN-ELÜRÜS

Ayn-elürüs is a spring and pond the name of which mean "Eye of the Wedding" It is 50 kilometers south of Urfa and 20 kilometers soutwest of Harran in the district of Akçakale, and reached via a paved road. Lying half in Turkey and half in Syria, this pond and spring are like an oasis. This is where Abraham and Sarah were married as they traveled to Aleppo, which explains the name that has been given to the place by the people of the region. It has another name, Aynhalilürrahman, meaning the eye and source of Halil-ür Rahman.

THE PLACE OF JACOB
THE CHURCH OF JACOB
THE TRONE OF NİMROD

This "church", in the mountains southwest of Job's dwelling place, is popularly known as the Throne of Nimrod. A 45 minute walk via path from Wob's dwelling place leads to his site.

One finds an ancient pagan temple, rock tombs, cisterns and a monumental tomb dating from the I st century B.C. bearing an inscription which states that the tomb was built in the name of Ameshshemesh, wife of Aryo the son of Abgar Manu.

According to the Halep Annual, (dated 1890) this place is a manastry. The annucal says that; it is called as DEYR YAKUP; because Prophet Jacobs ance spent a night in here during his travel.

R. 186- Cudi Deresi - Cudi Stream

R. 187- Cudi Şehrinde Kapı Lentosu

R. 188- Cudi Şehrinde Duvar Kalıntıları
Wall remains at Cudi City

R. 189- Cudi Şehrinde Kaya Mezar
Stone tomb at Cudi City

CUDİ ŞEHRİ VE CUDİ DAĞI

Urfa'dan Akçakaleye giden yolun 32. kilometresinden itibaren 5 kilometre batıya doğru giderek, Cudi deresine ulaşabilirsiniz. Cudi deresinin başlangıcından güneye doğru, vadiyi izleyerek giderseniz, Cudi dağına ve Cudi Şehri kalıntılarına ulaşabilirsiniz. 500x500 m2'lik arazide, tarihi şehrin kalıntıları, bir çok taş ocağı, kaya mezarlar, hamam ve kule kalıntıları görülebilir. Cudi deresi boyunca büyük taş ocakları da bulunmaktadır. Taş ocaklarından çıkan taşlar, Harran'ı da kapsayan komşu yapılarda kullanılmıştır. Cudi deresi, Cudi Şehri ve Cudi Köyünün ilk fotoğrafları bizim tarafımızdan çekilmiş ve bu kitapta yayımlanmıştır.

THE CITY OF CUDİ AND MOUNT CUDI

By going west 5 km from the 32nd km of the road from Urfa to Akçakale, you can reach to cudi stream. By following the valley which goes to seat at the entrance of Cudi Stream you can reach to Mount Cudi and remainder of the city of Cudi. On the 500x500 m2 field, remainder of an ancient city, a lot of stone quarries, rock caves, hemem (bath) and tower remainders can be observed. Also there are big stone quarries along the Cudi Also there are big stone quarries were used neigh bouring buildings induding Harran's. For the neigh bouring buildings including Harran's. For the first time photos of Mount Cudi, Cudi stream, the city of Cudi and the village of Cudi are being taken and published in this work by us.

R. 190- Cudi Şehrinde Taş Ocağı ve Kaya Mezar
Stone turnare and Rock tomb in

R. 191- Cudi Kayaya Kazınmış Yazı
Writting on rock in Cudi

R. 192- Cudi Şehrinde Antik Duvar Kalıntısı Antic wall remain in Cudi

R. 193- Cudi Deresindeki Taş Ocakları
Stone furnace at Cudi Stream

R. 194- Mağara Duvarındaki Yazılar
Writtings on Cave wall

ÇAR MELİK HANI (KERVANSARAY)

Şanlıurfa - Gaziantep yolunun, Aligör (Onbirnisan) köyünün kuzeyinden Bozovaya giden yolun 14 km.de Çar Melik Kervansarayının bulunduğu Çar Melik (Büyük Han) köyüne ulaşılır.

Bu anıtsal eser, Ticaret kervanlarının ve Hac yolcularının konaklaması için Selçuklular devrinde yapılmıştır. Ancak kitabesi bulunamadığından kesin inşa tarihi bilinmemektedir.

4380x36.30 m. ölçüsünde bir avlunun etrafını çevreleyen ahırlar, kışlık ve yazlık odalardan meydana gelmiştir. Avluda bir su kuyusu vardır. Kervansaraya giriş, kuzey cephesinin ortasındaki eyvandan olmaktadır. Bu giriş eyvanı ve avlunun etrafını çevreleyen mekanların büyük bir kısmı bugün yıkılmış durumdadır.

THE ÇAR MELİK CARAVANSERAI

Taking the road that leads from north of Aligör (onbirnisan) in the district of Suruç to Bozova, 14 kilometers. 4 kilometers of driving will then take you to the village of Çar Melik (Büyük Han) with its Çar Melik Caravanserai.

This monumental caravanserai was builty by the Seljuks to lodge the trade caravans and; pilgrimage (Hac) travellers. There is no inscription, so that the precise date of construction is not known. A courtyard of 43.8x36.3 meters is surrounded by stables and rooms for summer and winter lodging. There exist a water well in the courtyard. The entrance is via an exedra in the middle of the north side, but it is largely in ruins, as are most of the rooms and stables around the courtyard.

R. 195- Han, Cami ve Köy
Caravanserai, Mosque and village

R. 196- Çarmelik Hanı Güney Cephesi
The South part of Çarmelik Caravanserai

ÇARMELİK CAMİİ

Hanın kuzey kapısının karşısında, iki katlı olarak yapılmıştır. Alt katı dershaneler, üst katı camidir. 6 adet kubbe ile örtülü, son cemaat yeri üç kemerli ve kubbesizdir.

İskender diye adlandırılan mevkide bulunan mezarlıkta ise yanyana bulunan ve iki kardeşe ait olduğu söylenen mezarların bu camii ve hanı yapan kardeşlere ait olduğu söylenmektedir.

THE ÇARMELİK MOSQUE

It has been built accross to the northern gate of the caravanserai, as two stories. The first floor is classroom, and the second is mosque. The section for Muslims to pray, covered with six domes is three arched and without dome. There are two graves side by side. In the graveyard which is found at the site called as Iskender. It is told that these two graves belong to the 2 brathers who had built this mosque and caravanserai.

R. 197- Çarmelik Hanı ve Camii - The Çarmelik Caravanserai and Mosque

R. 198- Çarmelikte "İKİ KARDEŞ" Mezarı
The tomb of "TWO BROTHERS" in Çarmelik

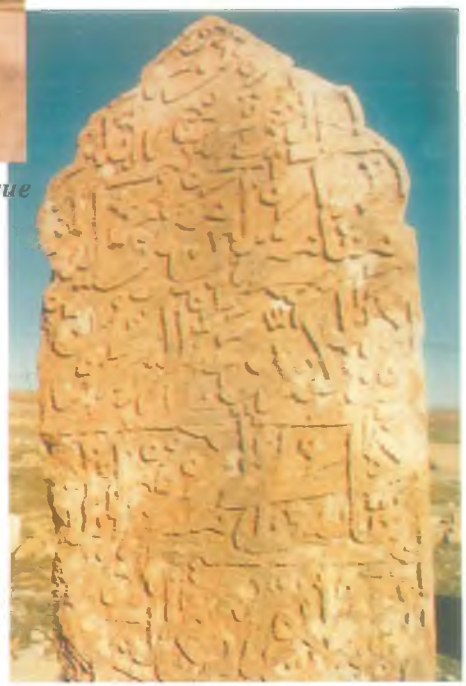

R. 199- Çarmelikte Mezar Taşı
The Tomb stone in Çarmelik

GAP VE ATATÜRK BARAJI

Güneydoğu Anadolu Projesinin temel taşı olan Atatürk Barjı yılda 8.9 kilowat elektrik enerjisi üretmektedir. 8 ünitelik güç kapasitesiyle, şu anda ülkemizin toplam elektrik enerjisinin yaklaşık 3'te 1'ini üretmektedir. Yapımı 1983'te başlayan baraj 1990'da tamamlanmıştır. Yükseklik bakımından dünyada sekizinci göl hacmi bakımından onbeşinci, elektrik üretimi bakımından üçüncı sıradadır. Baraj gölü 48.5 milyar m3 suyu toplama hacmine sahiptir. Bu su, yerli şirketler tarafından, en son teknoloji ile inşa edilmiş olan Şanlıurfa tünelleriyle taşınmaktadır. Yarıçapları 7.62 m., uzunlukları 26.4 km. olan bu iki tünel dünyanın en uzun tünelleridir. Bu tünellerle taşınan su, Şanlıurfa, Harran, Mardin - Ceylanpınar, Siverek-Hilvan ve Bozova'yı içeren 730.000 hektarlık alanı sulamaktadır.

Güneydoğu Anadolu projesinin tamamı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır: Aşağı Fırat Projesi, Karakaya Projesi, Fırat Sınır Projesi, Suruç-Baziki Projesi, Adıyaman-Kahta Projesi, Adıyaman-Göksu-Araban Projesi, Gaziantep Projesi, Kralkızı-Tıgrıs Projesi.

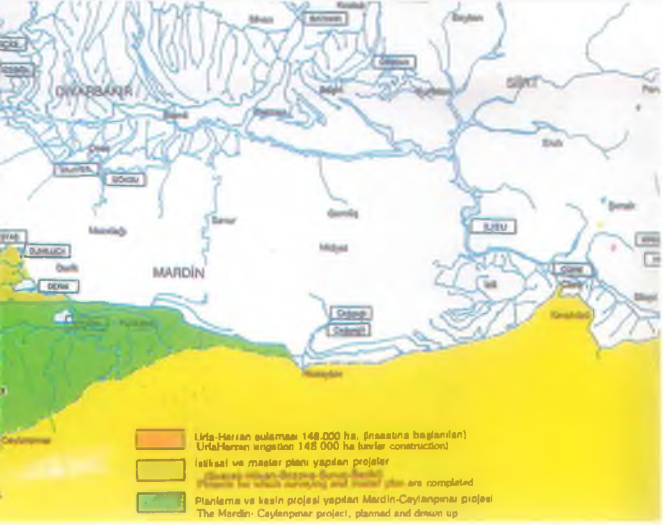

THE ATATÜRK DAM AND GAP

The keystone of the Southeast Anotolian Project (GAP) is the Atatürk Dam which can produce 8.9 billion kilowatts of electric energ annually. The power plant with its eight units, will generate nearly one third of the total energy produced by our county at present. The dam, whose construction was put up for tender in 1983, will be completed in 1990. The Atatürk Dam will take 8th place in height, 15th place in lake volume, 17th place in hydroelectric production, ad 3rd place in body volume to similar dams in the word. The dam lake has a capacity to hold 48.5 billion cubic meters of water of Atatürk Dam will be tarnsported by the Şanlıurfa Tunnels which are being constructed by domestic companies with the latest technology. These two tunnels, each having a diameter of 7.62 meters and length of 26.4 km. are the longest tunnels in the word. The water carried by these tunnels will irrigate area of 730.000 hectares of land including Şanlıurfa - Harran, Mardin - Ceylanpınar, Siverek - Hilvan and Bozova.

South-Eastern Anatolia Project (GAP) comprises several projects as below:

Lower Euphrates Project, Karakaya Project, Bordor Euphrates Project, Suruç-Baziki Project, Adıyaman-Kahta Project, Göksu-Araban Project, Gaziantep Project, Kralkızı-Tıgrıs Project.

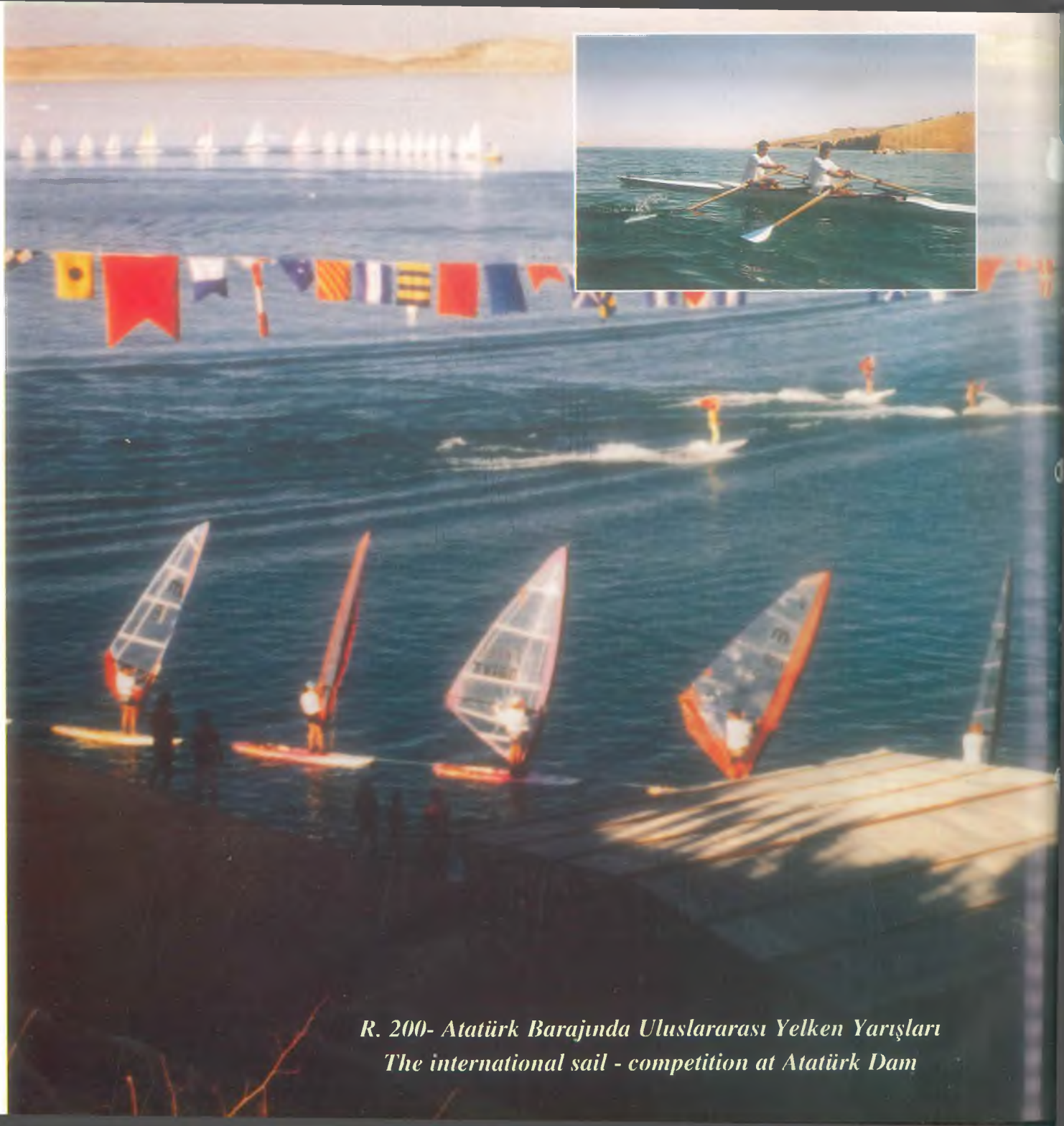

R. 200- Atatürk Barajında Uluslararası Yelken Yarışları
The international sail - competition at Atatürk Dam

PARIS

R. 201-202
The exterior and interior view of Şair Nabi Culture Palace, Municipality of Şanlıurfa.

Şanlıurfa Belediyesi Şair Nabi Kültür Sarayı. Dıştan ve İçten Görünüm

R. 203- Şanlıurfa Belediyesi Karakoyun İş Merkezi

Municipality of Şanlı Urfa's Karakoyun work center

R. 204- Şanlıurfa Belediyesi Fatih Sultan Mehmet Parkı

Municipality of Şanlı Urfa's Sultan Mehmet Park

R. 205- "KUŞ KÜMESİ"
Bird group

R. 206- "KUŞ" Güzellik Yarışmasında
Bird at beauty contest

R. 207- Urfa Ceylanı
Urfa's gazelle

R. 208- Keklik ve Kafes - and cage

R. 209- 210
Tektek Dağlarında Hayat
Life on the Tektek mountais

R. 206- "KUŞ" Güzellik Yarışmasında
Bird at beauty contest

R. 207- Urfa Ceylanı
Urfa's gazelle

R. 208- Keklik ve Kafes - and cage

R. 209- 210
Tektek Dağlarında Hayat
Life on the Tektek mountais

R. 211- Çiftçi
Farmer

R. 212- Tektek Dağlarında Hayat
Life on the Tektek Mountais

R. 213-214-215
Yöresel Giysilerle Kadınlar - Women in their general wearns.

R. 216-217-218-219
Oyunlar

R. 220-221-222-223-224
ŞANLIURFA'da Kültür ve Sanat Hareketleri
Cultural and art activities in ŞANLIURFA

R. 225- Urfa Halkoyunları
Urfa's Public Dances

R. 226- Şehirde Düğün
Weeding in the city

R. 227- 11 Nisan Kurtuluş Bayramında Halk

People at 11 April indipendence religions festival

R. 228- İçli Köfte - The İçli Köfte

R. 230- Ağzı Yumuk - The Ağzı Yumuk

R. 229- Ağzı Açık - The Ağzı Açık

RESTORANLAR VE YÖRESEL YEMEKLER

Dergah ve Urfa Sofrası Restoranları ve Valilik Konukevi, çiğköfte, patlıcanlı kebap, domatesli kebap, haşhaş kebap, kuşbaşı kebap, saç kavurması, içli köfte ve lahmacun gibi yöresel yemekler sundukları için tavsiye edilirler. Peynirli kadayıf, şıllık, baklava ve katmer adıyla bilinen yöresel tatlılar da mutlaka yenmelidir.

HZ. İBRAHİM'DEN HATIRA YOĞURT VE ÇİĞ KÖFTE

Nemrut insanlara ateş yakmayı yasakladığı için çiğ köfte oluşmuştur. Yoğurt ise Hz. İbrahim'e melekler tarafından tarif edilmiştir. O da bu tarife göre yapmıştır. Böylece yoğurt insanlara Hz. İbrahim tarafından öğretilmiştir.

R. 231
Kuzu Tava - Lamb in Tadle

RESTAURANTS AND LOCAL DISHES

The Dergah and Urfa Sofrası Restaurants and province Guest House (Valilik Konukevi) are to be recommended, as they serve such Local Urfa dishes as çiğköfte (Uncooked Meatball), patlıcanlı kebap (meat with aubergines), haşhaş kebap (meat), domatesli kebap (meat with tomatoes), kuşbaşı kebap (small chunks of meat), saç kavurması (meat fried on sheet metal), içli köfte and kıymalı ekmek - lahmacun (spicy ground meat on flat bread).

Also be sure to try the local sweets know as peynirli kadayıf (shredded wheat in syrup flavored with cheese), şıllık, baklava and katmer.

PROPHET ABRAHAM'S YOĞURT AND ÇİĞ KÖFTE

Since Nimrod forbidden to light fire to people, they started to make Çiğ Köfte (Uncooked Meatball) Yoğurt described to Prophet Abraham by angels. And he taught people how to make Yogurt with recipe.

R. 232
Kuzu Kavurma - Lamb cooked meat

R. 233- Ciğer Kebapçısı - Liver cook

R. 235- Patlıcanlı Kebap - Meat with aubergines

R. 234- Kadayıfçı - Shredded wheat

R. 236- Urfa's salted Pistachio nuts

ŞEHİR PLANI

1. Memorial Fountain
2. Petrol Station
3. Petrol Station
4. Turkish Airlines office and General sales agency (THY)
5. Goverment Building
6. Memorial Monument of 1 st World War Cemetery
7. Directorate of Culture and Tourism
8. Archaelogical Museum
9. State Hospital
10. Hızmalı Bridge
11. Millet Bridge
12. Karakoyun aquaeduct
13. Mayor's Office (City Hall)
14. Harran Otel
15. Circis Peygamber Mosque
16. Garages (motor car repair facilities)
19. Shoping Center
20. Vezir Bath
21. Yusuf Paşa Mosque
22. Post Office
23. Fine Arts Gallery
24. Fırfırlı Mosque
25. Hüseyin Paşa Mosque
26. Grand Mosque
27. Eyyübi Theological School
28. Police
29. Nimetullah Mosque
30. City Wall from the Bey Gate (towers)
31. Eski Arasa Bath
32. Selahattin Eyyübi Mosque
33. Sipahi Bazaar - Pamukçu Bazaar
34. Gümrük Hane
35. Pazar Mosque
36. Hüseyniye Bazaar
37. Bedesten (Covered Bazaar)
38. Hacı Kamil Hane
39. Keçeci (Felt) Bazaar
40. Hasan Padişah Mosque
41. Rızvaniye Mosque
42. Halil-ür Rahman Mosque
43. Halil-ür Rahman and Aynzeliha pools
44. Castle
45. Abraham's birtplace
46. Hızanoğlu Mosque
47. Çakeri Mosque
48. Harran Gate
49. The cave prophet Eyyüb (Job)

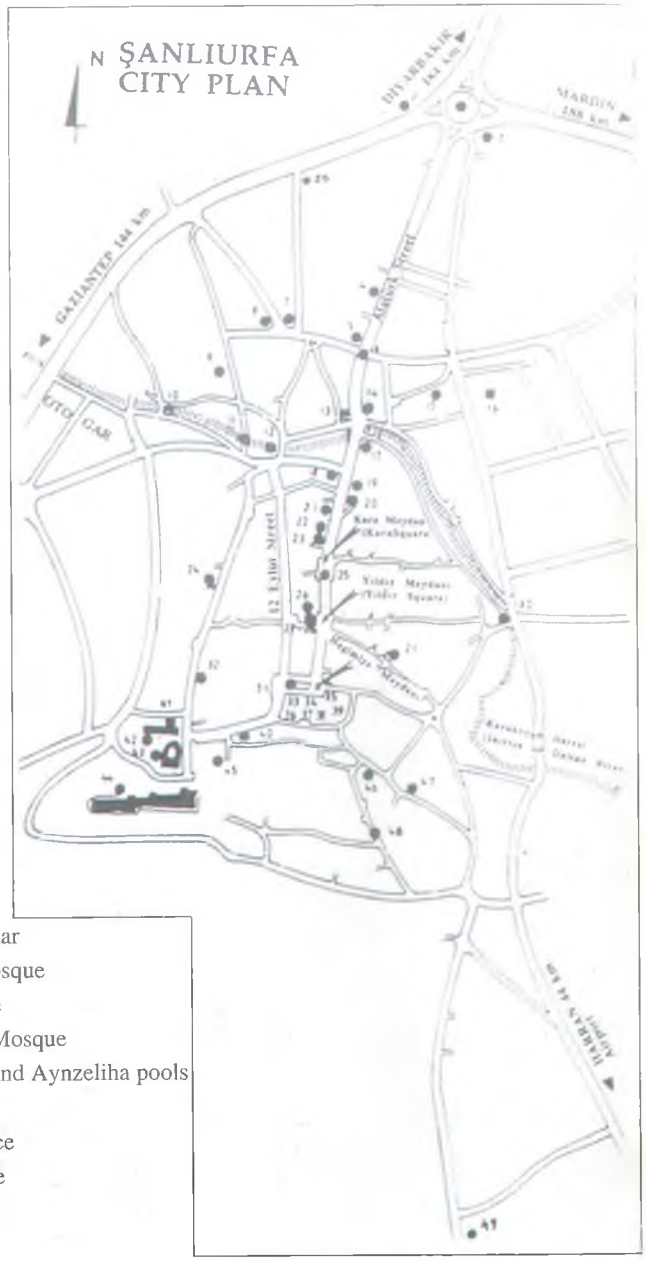

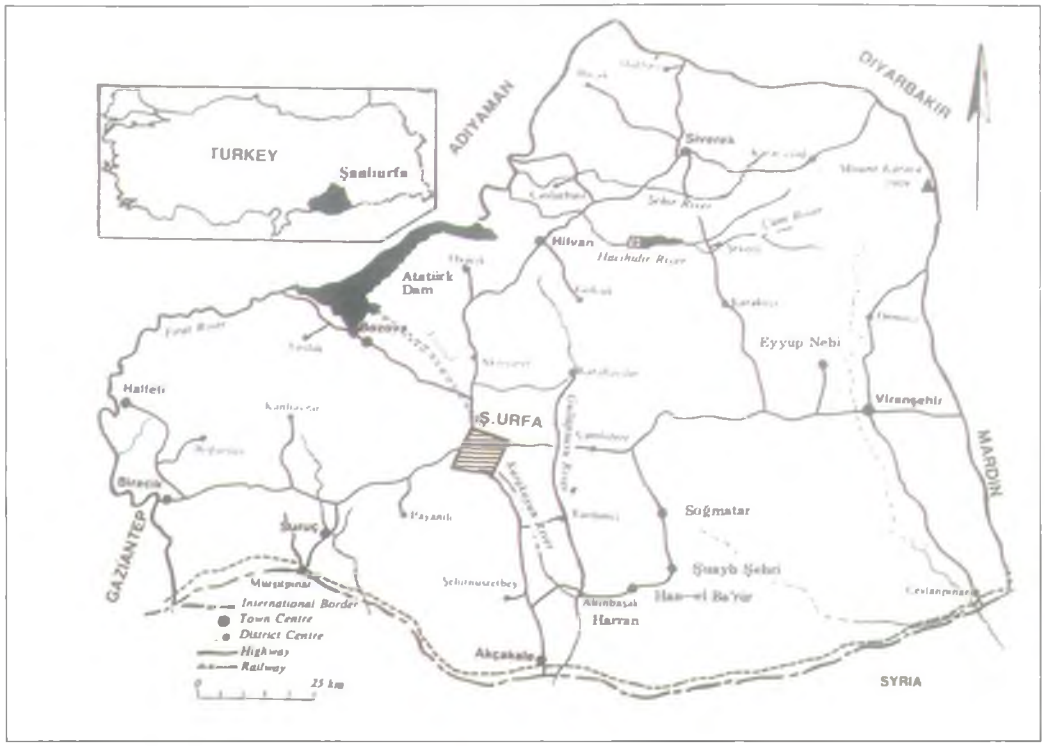

ŞANLIURFA'YA NASIL GİDİLİR?

Uçakla: Ankara'dan hergün, İstanbul'dan haftada iki gün uçak seferi vardır. Karayolu ile İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana dahil tüm önemli şehirlere günün her saatinde otobüs seferleri vardır.

KALINABİLECEK YERLER

Turistik belgeli Harran, Edessa otelleri, Hacı Mustafa (Valilik Konuk) evi ile belediyeden belgeli oteller vardır.

TRANSPORT

By Plane; every day from Ankara, twice a week from Istanbul. By highway, to İstanbul, Ankara, İzmir, Adana and to other metropolitans has bustravels in every hour of the day.

RESTING PLACES

Harran and Edessa Hotels, Hacı Mustafa (The Governorship of Şanlıurfa) Guest House and the other hotels.

İKLİM

Yazları Temmuz - Ağustos aylarında gündüz gölgede sıcaklık 45°C'ye çıkabilir. Kışın soğuk değildir. Her mevsim geziye müsaittir.

GÖRÜLECEK YERLER

Urfa'daki Peygamber makamları: Hz. İbrahim, Hz. Eyyup makamları, Halilürrahman ve Anzılha gölleri, Kale ve Mancınıklar. Harran harabeleri, Hanel Ba'rur, Şuayb Şehri, Soğmatar, Çimdin Kale, Eyyup Nebi Köyündeki Hz. Eyyup, Hz. Elyesa ve Hz. Rahme Makamları, Çarmelik Hanı Nemrudun tahtı - Deyr Yakub - Hz. Yakup Makamı.

Fırat üzerine yapılan Bozovadaki Atatürk Barajı ve Urfa Tünelleri çıkış ağzı ile sulama kanalları çağımızın eserleri olarak görülmelidir.

CLIMATE

In July and Agust, in the day time, can increase to 45° C in shade. It's not cold in winter. It's possible to visit in every season.

SIGHTSEEING PLACES

Prophets places in Urfa; Places of Abraham. Job, Lake Halilurrahman and Aynzeliha, castle and catapults. Ruins of Harran, Hanel Ba'rur, City of Jethro, Soğmatar, Çimdin Castle, places of Job, Elija and Rahme in the village of Eyyüb Nebi, the throne of Nimrod, Khan of Çarmelik (Caravanserai) - Deyr Yakub, and the place of Jacob.

The Atatürk Dam which is constructed on Fırat, starting pointes of Urfa Tunnels and irrigation canals should be seen as the works of this century.